

מול התאחדותנו

ידצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות ב"ק מרץ רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ב גליון תקנ"א

ויקרא - זכור - פורים

ח' אדר ב' תשס"ח

תוכן העניינים

לקח טוב.....עמוד ב'
דבש תמרים.....עמוד ה'
בשפתי צדיקים.....עמוד ז'
פרפראות לחכמה.....עמוד ט'
ודרשת וחקרת.....עמוד י"א
פניני התורה.....עמוד י"ג
חוקים להורות.....עמוד ט"ו
הילולא דצדיקא.....עמוד י"ט
תקופת בית שני.....עמוד י"ט
עת רקוד.....עמוד כ"ב
דבר בעתו.....עמוד כ"ו
משולחן מלכים.....עמוד כ"ח

קול יסודי התורה

21721 - 03.6171120

שיעור השבוע הבעל"ט

יום ראשון גיטין דף נח: 582

יום שני גיטין דף נט: 591

יום שלישי גיטין דף נט: 592

יום רביעי גיטין דף ס: 601

יום חמישי גיטין דף ס: 602

ער"ש ושכ"ב - חזרה

5.26	זמן הדלה"נ	7.59	ס"ז קר"ש א'
5.11	בירושלים:	8.43	ס"ז קר"ש ב'
7.02	זמן מוצש"ק	9.15	ס"ז תפלה א'
7.04	בירושלים:	9.45	ס"ז תפלה ב'

מה שאלתך וינתן לך

תכונה רבתי ואוירה חגיגית היתה ניכרת בארמונות המלך, שולחנות ערוכים בכלים נאים ומעוטרים בזהב וכסף, מנורות זהב ממולאים באבני חן נשתלשלו מתקרותיו, והפיצו אור נעים על כל היכלותיו, כל משרתי המלך מוכנים ומזומנים לקבל פני כל בני המדינה, אשר נקראו לבוא אל המלך עפ"י פקודתו והוא יפתח את אוצרותיו, וכל אחד יוכל לבוא אל המלך ביום המיועד ולהביע משאלותיו, והמלך ימלא בקשתו, והוא כדי להראות את עושר כבוד מלכותו ואת יקר מדת טובו וחסדו ואהבתו לכל אוהביו.

ביום המיוחל נהרו אלפים ורבבות המון עם מלוכשים בבגדי חג וצהלתם על פניהם ותקוותם בלבם שביום זה ימולא ככל משאלותיהם, ומה מאוד שמחו כשהגיעו להארמונות המפוארים וראו את הסעודות והשולחנות מלאים כל טוב במטעמים ומעדנים.

אמנם המלך בחכמתו רצה שרק מי שבאמת מעריך ומכיר בגודל טובו וחסדו שעשה עמהם הוא יוכל לקבל כל הצטרותיו, על כן אמר להביא יינות משובחים ועתיקים למלא גרונם של ההמון המשולח, וכמובן שהשוטים נתלהבו מהיינות המשובחים ושתו בלי גבול עד ששקעו בתרדימה עמוקה, אבל החכמים ידעו והבינו את אשר לפניהם שהוא כעין הסחה להסיח דעתם מלבקש משאלותם, על כן אזרו חיל ונפלו לפני המלך והתחננו לפניו שימלא כל הצרכותם ודי מחסורם.

והנמשל מובן, שימי הפורים הבאים עלינו לטובה נתרוממה ונתגדלה בקדושתה יותר מיום הכיפורים, ודורשי רשומות השוו את יום הקדוש בכ' הדמיון ליום הפורים אשר ערכה וגדולתה הרי היא כעין פורים, וביום קדוש ונורא זה הקב"ה פותח שערי רחמים לפני בני ישראל והשכינה הק' אומרת: בני, שאל מה דבעית ויתנו לך, אכן מפני גודל הזמן ציוה לנו הקב"ה חייב איניש לבסומי בפוריא, כדוגמת המלך שלא רצה שכולם יבקשו ממנו רק מי שזכה לזה באמת.

ובכן מי הוא אשר לא יהי מיועד"י העתי"ם, לנצל כל רגע ורגע מימים הק' האלו, להזדכך ולעדן את נפשו ע"י טוהר וקדושת הימים, ובוודאי בזכות זה יאמר המלך מלכו של עולם לאסתר, כנסת ישראל כלה קרואה בנעימה, מה שאלתך וינתן לך, וכל הפושט יד נותנים לו כל משאלות לבו.

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

והיה כי יחטא ואשם. אין והיה אלא לשון שמוחה, שהשמוחה הוא על כך, כי יחטא ואשם, שמכיר בחטאו. (דברי שלום)

לשבת זכור

זכור את אשר עשה לך עמלק וגו', ואתה עוף ויגע ולא ירא אלקים. נראה דהנה לא זה בלבד דורע ישראל הם מצווים על מחיית עמלק דהוא זרע עשו, אלא דכל איש מישראל צריך למחוק חלק רע המכונה בשם עמלק הטמון בלבו, והנה ישראל אין כוחם אלא בפה, הקול קול יעקב בתורה ובתפילה, ובכח זה שלבו בוער תמיד להשיית, אז אין שום רע וכול לשלום בו, וכשהאדם תופס עכ"פ מידת היראה להיות ירא מפניו ית' מלעבור על מצוותיו עכ"פ אינו בא לידי חטא, וז"ש ואתה עוף ויגע שאין כך כח זרע ישראל שרפו ידיהם מעבודת השיית ולא ירא אלקים, עיי"ז תזכור מאוד שלא יכשילך כח עמלק, וז"ש מזה תמחה מלבבך שורש הרע ולכפות אותו תחת הטוב. (קדושת לוי)

☆

זכור את אשר עשה לך עמלק. בלשון יחיד, שאילו היו באחדות לא היה עמלק יכול להרע להם.

(תה"ק ר' בונם מפרישימחא זי"ע)

☆

אשר קרב בדרך. מלשון יקר וחשיבות, שהציה"ר מדמה לאדם שהוא חשוב ויקר, ובכמה מפתח אותו, בדרך ר"ל שהולך בדרך התורה והיראה, ולזה אמר הכתוב שלא כן הוא, אלא ואתה עוף ויגע ולא ירא אלקים, וזהו רק מעצת היצר להכניס כך גבהות הלב, ע"כ ידע האדם שפלותו ופחיתותו וישוב בתשובה שלימה עד שיגיע לבחי' זכתי אלקים רוח נשברה וגו'. (נר ישראל)

בליל שבת קודש זו
שבת זכור

תקיים ה"באטע" לאנ"ש

בבית הגד"צ ראש ישיבתנו שליט"א

בשעה 10:15

ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם. במרס הנך מקרב אחרים לעבודת השיית אדם כי יקריב, מכם, שומה עלך תחילה להתקרב בעצמך, ואז קרבן לה', יעלה בידך לקרב גם אחרים אליו ית'. (אמרי צדיקים)

☆

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. הדרך להתקרבות האדם אליו ית' הוא מכם, ע"י קרבן לה' פי' שיהיה מוכן להקריב את עצמו עם כל חושיו וכוחותיו. (ליקוטי תורה)

☆

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. פי' שיחשוב בדעתו כבואו להקריב, שבחטא הכריע ח"ו את כל העולם כולו לחוב, וישוב בתשובה שלימה בהכנעה גדולה, ואח"כ כשיקריב קרבנו מכריע כל העולם לזכות, אז הוא כולו לה' שהכריע את כל העולם לכף זכות. (מאור ושמש)

☆

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. למרות היות האדם קרוץ מחומר, באפשרותו להיות קרוב אליו ית', קרבן לה' פי' לפי שהקב"ה עזרו ומסייעו לכך. (דעת משה)

☆

מן הבחמה מן הבקר ומן הצאן. על"ך להתבונן וללמוד מן הבחמה המכרת את קונה כמו שאמר הכתוב ידע שור קונהו, להתקרב אליו ית', וזהו תקריבו את קרבנכם. (רביד הזהב)

☆

וסמך ידו. בדין הוא שכל אחד ישתדל להתחבר עם הצדיקים ראשי העם, וזהו ראש העולה פי' המעלים את נשמותיהם של ישראל, וסמך ידו פי' להיות סמוכים אליהם. (אור לשמים)

☆

ומלך את ראשו. תכלית הקרבן הוא שבירת הגאווה, וזהו הפי' ומלך את ראשו. (ארון עדות)

☆

קרבן ראשית תקריבו אותם. כל אימת שהנכם עובדים את ה', תהי' הרגשתכם כאילו זה עתה התחלתם לראשונה, וזהו קרבן ראשית. (עמרת ישועה)

ויקרא. מלשון ויקר, כל המקרים המתרחשים בעולם לרבות הפעושים והזעירים ביותר, א' זעירא, נובעים מהקב"ה שהוא אלופו של עולם.

(דברי ישראל)

☆

ויקרא. א' זעירא, כי אל"ף הוא לשון לימוד ואילוף, ואאלף חכמה, בכדי להורות לנו שמוטל על האדם ללמוד תורה, ועליו להתנהג בענוה. (תורת אבות)

☆

ויקרא אל משה. ברש"י לכל דברות, גם אם האדם בשפל המצב כך שהוא ראוי שיפנו אליו בדיבור שהוא לשון קשה לכל דברות, הרי כאשר הוא מכניע את עצמו לפני ה' בבחינת הענוה מידתו של משה, זכאי הוא לקריאה של חיבה. (מגן אברהם)

☆

ויקרא אל משה. ברש"י קריאה של חיבה, בכונה תחילה כתב דווקא כאן בתחילת ספר הקרבנות כי קריאה של חיבה, להורות לאדם שאף הקרבן שהוא מקריב את עצמו, אדם כי יקריב מכם, באמצעות היסורים הבאים עליו מהשמים, אינו אלא ביטוי לחיבת השיית אליו, קריאה לשון חיבה, כי את אשר יאהב ה' יוכיח. (אש קודש)

☆

ויקרא אל משה. ברש"י הקול הולך ומגיע לאזניו וכל ישראל לא שומעין, אותה קריאה היוצאת בכל יום וקוראת לכל אחד ואחד לשוב בתשובה, נשמעת רק לאזני יחידי סגולה החולכים בעקבותיו של הרועה הנאמן, וזהו הפי' משה שמע, אך כל ישראל לא שמעו, למרבה הצער לא רבים יחכמו להאזין לקול הקורא ממרום, ועדיין לא שבו בתשובה. (דגל מחנה אפרים)

☆

וידבר ה' אליו מאוהל מועד. על האדם להתבונן בכך שהיותו בעולם היא ארעית כדוגמת האהל, וזהו מאהל, וכמו כן שנות חייו קצובים וזהו מועד, וכתוצאה מכך יכניע עצמו, וזהו שאמר הפסוק וידבר ה' אליו, שדבר זה גופו דבר ה' אליו בכל עת שילמוד להיות שפל ברך. (תולדות אהרן)

לפורים

ובבואה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה. בפורים נשפע ג' ענינים, א' ובבואה לפני המלך, שכל אחד מישראל יוכל לבוא לפני מלכו של עולם ובקשתו אפי' פרטית באה לפני המלך, ב' אמר עם הספר, דידוע שאמירה הוא בבחי' מחשבה וספר הוא בחי' דיבור, דהיינו שנוכל לקשר המחשבה עם הדיבור בתורה ותפילה, ג' ישוב מחשבתו הרעה, ר"ל אפי' אם ח"ו נתפס למחשבת פיגול יכול להתעורר בתשובה שלימה ולבטל מחשבת הפיגול. (פלא יועץ)

☆

על כן קראו לימים האלו פורים על שם הפור. ענין הנס של פורים שהיה אז התגברות הדינים על עם ישראל, ובתשובתם הכניעו את הדינים, ועל כן מצות היום בשמחה, שעל ידי זה יש בכח לבטל הדינים, וזהו פורים מלשון מפרר וזורר לרות. (תורת אבות)

☆

והימים האלה נזכרים ונעשים. הימים האלו הם כמו ראש השנה שהוא יום הזכרון, וכיום הכיפורים, פורים איתקריאת על שם יום הכיפורים, ומי שצריך להיות נזכר לטובה בימים אלו, יכולים לפעול כבימי ראש השנה ויום הכיפורים.

(עמק תפילה)

☆

וזכרם לא יסוף מזרעם. בפורים נמצא סגולת פקידת ישועה בורע של קיימא, כי תיבת פורים מורה על פרי' ורבי', ובלשון הגמ' פורים נקרא בשם פוריא שבדודאי מורה על זה, וזהו זכרם לא יסוף מזרע'ם. (תורת אמת)

רבוש"ע, אם החרש תחרישי בעת הזאת ולא תגאלנו מהגלות המור, ריוח והצלחה יעמוד ליהודים ממקום אחר, יבקשו היהודים פרנסתם ממקום אחר, אחד יכתוב פראשעניעם ואחד יהיה איניניער, וא"ת היינו התורה שהיא מא' עד ת' ובית אביך זו תפילה יאבדו חלילה, ומי יודע אם לעת כזאת אשר בדעתך לגאלנו, הגעת למלכות, כי לא יהיה לך את מי לגאול ואין מלך בלא עם.

☆

הקרובים והרחוקים לקיים עליהם וגו'. אל יאמר אדם מישראל, מי אנוכי שאזכה לקבל הארת הימים האלו, על זה ציוה מרדכי גם על הרחוקים לקיים עליהם את ימי הפורים האלה, ועל ידי כן יזכו גם הם להתקרב אל הקדושה. (שער יששכר)

☆

אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה. על ידי שמתפללים בתוך הסידור זוכים להנצל ממחשבות זרות, וזהו הפי' אמר עם הספר שכשאתה אומר את סדר התפילה תאמר בתוך הסידור, ועל ידי כך ישוב מחשבתו הרעה שלא יהיו לך מחשבות זרות. (קול אליהו)

☆

לקיים את אגרת הפורים הזאת השנית. איתא במשנה הקורא את המגילה למפרע לא יצא, פי' כל הרואה את נס הפורים כאילו היה סיפור משנים קודמות דהיינו למפרע, ואינו מאמין כי נשפע הארת הנסים האלו בכל שנה ושנה, ויום קדוש הוא שיוכלו להתעלות על ידי נס, לא יצא, דהיינו כאילו לא קרא כלל. (הרח"ק ר' ברוך ממעזיבון זי"ע)

והשתיה כדת אין אונס. אם השתיה הוא כדת של תורה, דהיינו לקיים מצות משתה ושמחה, אז אין אונס ינצל שלא להכשל ח"ו באונס.

☆

והשתיה כדת אין אונס, לעשות כרצון איש ואיש. והשתיה היינו התורה הנקראת אבן שתי, אם האדם לומד תורה, אין אונס, שלומד מתוך רצון עצמו שהיא כדת וכדין, כי כן צריך להיות, אז יסד המלך מלכו של עולם לעשות כרצון איש ואיש, שהקב"ה עושה רצונו. (בארות המים)

☆

ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים כי כן דבר המלך לפני כל יודעי דת ודיון. פי' ויאמר המלך מלכו של עולם, לחכמים יודעי העתים, החכמים שטועים שצריך להתנהג לפי העתים ולתקן את הדינים לפי רוח הזמנים, כי כן דבר המלך שהקב"ה אומר, לפני כל, לפני הכל צריך לדעת שיודעי דת ודיון, צריכים להתנהג לפי השו"ע.

☆

ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים. שמעתי בשם הרב הצדיק מוה"ר משה מסאמבור זצלה"ה, שבכל עת שבני ישראל יהיו בבחינת עם אחד דהיינו שיהיו באחדות, אזי מזה גופא יצא מפורד ומפורד בין העמים, שיהיה פירוד בין העמים, ולא יוכלו להרע לישראל. (דבש השדה)

☆

אם החרש תחרישו בעת הזאת ריוח והצלחה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו וגו'. פע"א בפורים אמר הרח"ק מרסיק זצוק"ל,

תודתנו וברכותינו לידידינו החשובים שהשתתפו בהוצאת הגליון

הרה"ח ר' ישראל יעקב שפילמאן שליט"א

לרגל הולדת נכדתו שתחי' למז"ט

הר"ר אהרן נפתלי ענגעל הי"ו

לרגל הולדת בנו ני"ו למז"ט

הר"ר יואל היימליך הי"ו

לרגל הולדת בתו תחי' למז"ט

התודה והברכה

לידידינו הרבני הנכבד והמפואר, מוכתר בכל תואר,

מוה"ר יצחק אייזיק ווייס שליט"א

אשר עומד תמיד לימינינו בתמיכת והחזקת גליונינו, ואף עתה תרם לנו סכום נכבד לרגל השמחה שבמעונו

בנישואי בנו החתן המופלג בתו"ש כמר מאיר צבי הי"ו למול טוב ובשעה טובה ומוצלחת

יה"ר שיוכה לראות ולרוות רב תענוג ונחת דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח במידה גרושה וכו"ס

קהל יטב לב

ד'סאטמאר

בני ברק

הזמנה מילתא היא

הננו להזמין בזה את ציבור אנשי שלומינו קהל עדתנו הע"י
לבוא ולהשתתף בסעודה של מצוה

סעודת מלוה מלכה ושמחת שבע ברכות רבתי

שאנו עורכים לכבודו של ידידינו היקר והנכבד, מגדולי בעלי צדקה וחסד, עושה ומעשה למען הרמת קרן קהילתנו, פזר נתן להחזקת מוסדותינו וכוללינו, אהוב ונערץ בפי כל אנשי שלומינו, עושה חסד לאלפים בפעולותיו הכבירים החובקות זרועות עולם, הוא הגבר הוקם עולה של החברת תהלים, לו זרוע עם גבורה, בהרמת קרן התורה והחסידות בקרב קהילתנו המפוארה, זכיותו העצומים והנשגבים לראשו עטרה, ה"ה

הרבני הנגיד המפואר נדיב ושוע

מוה"ר יצחק אייזיק ווייס הי"ו

לרגל נישואי בנו החשוב והמופלג כמר מאיר צבי ני"ו בשעתו"מ

נטילת ידים בשעה 9.10 דברי ברחנות 10.15 ברכת המזון 11.00

במעמד זו נביע במקהלות רגשי הכרת הטוב לכבוד הבעל שמחה הי"ו על מעשי חסדו וטובו לכלל ולפרט

בברכת שבתא טבא

הנהלת הקהילה

גם אנו מצטרפים בזה בקריאה של חיבה אל ציבור אנ"ש ולומדי כוללנו

לבוא ולהשתתף בשמחת שבע ברכות רבתי

לכבוד ידידינו הנדיב הנכבד "נזר תומכי תורה ד'כוללנו" שליט"א

הנהלת "כולל עצי חיים"

המחכים לבואכם לשלום ביקרא דאורייתא

רבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

מצד התולדה, לכך משיבוע אף במאכל פחות, אבל שמיעה וראיה אין טבעם להשביע, רק שישמשו במקום המאכל שיהיה כאלו אוכל, ולזה צריך דבר נפלא שישנה טבעו. והנמשל מובן, דכל המצות כולם המה והנמשל תועלת לנו בטבע, אף שאין אנו יודעים סיבת התועלת, אלקים הבין דרכה והוא ידע את מקומה, ונמצא דהעושה המצוה בפועל, הוא בנקל שיעשה התיקון והיחוד שראויים להיות על ידי מצוה זו בעשייה כפשוטו ואפי' בלי כונת סודות נסתרים, מה שאין כן כשאין עושה המצוה בפועל, רק דוגמא במקומו, שזה אין טבע התיקון, וצריך להיות בטהרה וקדושה נפלאה וכונה זכה שיעלה כאלו נעשה בפועל, ובכן יש לומר כי אלמלא זכה האדם והיה עושה הכנה ראויה להקרבנות הקרבן בכל הכוונות הראויות, לא היה צריך להקריב עצם הקרבן כי היה די בכוונותיו, ומה שצריכים עוד להקריב עצם הקרבן הוא מחמת שאין כוונת האדם באופן היותר מועיל, ובוודאי משה רבינו הגיע למדרגה נעלה וגבוהה זו שלא היה צריך להקריב קרבן, והיה די לו במה שהיה מכון כוונה זכה במעשה הקרבנות, ולזה כאשר ציוה השי"ת למשה על מעשה הקרבנות ולא די במה שילמדו ויכוונו במעשה הקרבן, והוא מחמת שאינם מכוונים בכוונה ראויה, אמר הקב"ה למשה צא ואמור להם דברי כיבושין בשביליכם, הוא נדבר עמי, וי"ל לפי הכתוב שאמרו בני ישראל אל משה קרב אתה ושמע וכו' ואת תדבר אלינו את כל אשר ידבר ה' וכו', ופרש"י ואת תדבר אלינו התשתם את כוחי כנקיבה שנצמערתי עליכם וכפיתם את ידי כי ראיתי שאינכם חרדים

להקרב אליו מאהבה, וכי לא היה יפה לכם ללמוד מפי הנבורה ולא ללמוד ממני, ואכן מאז מעמד הנבחר לא זכו ישראל לשמוע קול ה' רק למדו ממשה כפי שמוכח בהפסוק ויקרא ה' אל משה וכו' וכתב רש"י ויקרא אל משה הקול הולך ומגיע לאזניו וכל ישראל לא שומעין, יכול שמעו את קול הקריאה ת"ל קול לו קול אליו, משה שמע וכל ישראל לא שמעו, מאוהל מועד מלמד שהיה הקול נפסק ולא היה יוצא חוץ מאוהל מועד, וכיון שמשע מפסוק זה שנפסק עמם הדיבור ולא שמעו רק אל משה, לכן הוסיף רש"י בשבילכם הוא נדבר עמי, שכיון שהם לא רצו להתקרב אליו ולשמוע בקולו במעמד הר סיני לכן נדבר רק עמי ואלו הן דברים קשים כגידון לבני ישראל אשר לא רצו להתקרב אל הקב"ה מאהבה.

☆

ויקרא אל משה. ברש"י איתא צא ואמור להם דברי כיבושין בשבילכם הוא נדבר עמי, ונ"ל עפ"י דאיתא בישיבה משה לפרש בדרך משל למי שהוא רעב ואוכל, הוא משיבוע הרעבון בכל מאכל אף בהפחות והגרוע שבמאכלים ואף בלחם יבש, אכן אם ירצה להשביע הרעבון שלא על ידי אוכל, כגון על ידי שמיעה או ראיה, לא יתכן כי אם כשישמע דבר נפלא הפלא ופלא שמתענג בו מאד, ואזי שוכח רעבונו ומשיבועו זמן מה, כגון בשמיעת קול זמר שלא נשמע כמוהו בפה או בכלי, או מעשה נפלא שמתענג השומע, ובטעם הדבר למה במאכל ישבעו אף בפחות, ובשאר דברים לא ישבע רק בדבר נפלא, משום שהמאכל טבעו להשביע

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו. ונראה על פי אמרם וי"ל ה' ה' אני היא קודם שיחטא ואני הוא אחר שיחטא האדם ויעשה תשובה, והקשה הרא"ש למה צריך הוא רחמים קודם שיחטא, ונראה על פי אמרם וי"ל יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו, מבואר מזה כי מבלעדי עזר אלקי אי אפשר לאדם לעמוד נגד היצחק"ר כי חזק הוא ממנו, אלא שבחסדי הבורא עליו הוא תומך בידו לעמוד איתן במלחמתו נגד היצחק"ר, וכחכי מתורצת שפיר קושיית הרא"ש דאף שקודם שיחטא האדם צריך הוא למדת הרחמים שיוכל לעמוד ולהתגבר על הצר הצורך הוא היצחק"ר, אשר הוא לו בעוכריו ורודף אחריו בכל עת להכשילו, וזוהי יבואר מה שהזכיר בתחלת פרשת הקרבנות וידבר ה' אליו, שנכתוב הכתוב להורות כי יש דרך יש לפני האיש להתגבר על יצרו ולהציל מעבירה, ושלא יאמר האדם כי דבר זה אינו בגדר המציאות שהרי לא יתכן שינצח האדם את היצחק"ר הבער בקרבנו כמו אש, לזה הזכיר שמו המיוחד בתחלת הפרשה להודיע כי ה' ברחמיו יסייע לו ללחום נגד יצרו, ולא יעובנו בידו.

☆

ויקרא אל משה. ברש"י איתא צא ואמור להם דברי כיבושין בשבילכם הוא נדבר עמי, וי"ל לפי הכתוב שאמרו בני ישראל אל משה קרב אתה ושמע וכו' ואת תדבר אלינו את כל אשר ידבר ה' וכו', ופרש"י ואת תדבר אלינו התשתם את כוחי כנקיבה שנצמערתי עליכם וכפיתם את ידי כי ראיתי שאינכם חרדים

ארגון שיעורי תורה

שעל ידי

התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ס מרן אדמו"ר הגה"ס שליט"א

סרית יואל - בני ברק

ישמח לב מבקשי ה'

הננו להודיע בזה לכל אנשי שלומינו ולאברכי קהילתנו הע"י
כי לקראת ימי הפורים הממששים ובאים עלינו לטובה

ישמיע

מורינו הגה"צ ראש ישיבתינו שליט"א

דברי הכנה והתעוררות לימי הפורים

יום רביעי בשעה 9.45 בערב

בביהמ"ד עטרת זקנים

אחרי השיעור תתקיים אי"ה "שתיית לחיים"
לרגל שמחת ה"חאלאקה" בבית ראש ישיבתנו שליט"א

ביקרא דאנרייטא

הגבאים

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

הדם על המזבח

ביום תענית ציבור שאל משכיל אחד את הגאון ר' יאשע בער מברסק בדרך היתול, רבי האם עלי לצום היום, השיב לו ר' יאשע בער: חכמינו ז"ל אמרו בגמ' (ברכות יז.) רב ששת כי הוה יתיב בתעניתא בתר דמצלי אמר הכי, ריבון העולמים גלוי וידוע לפניך בזמן שבית המקדש הי' קיים אדם חוטא ומקריב קרבן ואין מקריבין ממנו אלא חלבו ודמו ומתכפר לו ועכשיו ושבת בתענית ונתמעט חלבי ודמי יהיה רצון מלפניך שיהא חלבי ודמי שנתמעט בצומי כאילו הקרבתי לפניך על גבי המזבח ותרצני, אבל אתה שהנך אוכל נבילות וטריפות דמך פסול למזבח ובין כך ובין כך הצום לא יועיל לך מאומה. (אמרות חכמה)

ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח

הרה"ק ר' יחיאל מאיר ממאגלניצע ראה את אחד מחסידיו שאין הוא מתפלל עם הציבור כדבעי אלא סובב אל דרום והולך אל צפון אנה ואנה בבית המדרש, קרא אליו ושאלו מפני מה אין הוא עומד להתפלל, השיב לו שעדיין אין הוא מוכן לתפילה והוא מחכה להתעוררות, אמר לו הרה"ק הנ"ל בגמ' אמרין תפילה במקום קרבן תיקנו, ובקרבנות נאמר "ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח" ודרשי' בגמ' אע"פ שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט, והוא הדין לגבי תפילה שהוא במקום קרבן שצריך האדם להביא אש גם מן ההדיוט ולא שיהא עומד ומצפה לאתערותא לדעילא בלבד. (אור יקרות)

איזהו מקומן של זבחים

מסופר על המגיד מקאזניץ זצוק"ל שבימי ילדותו שאל את רבו בעל למדו פרשת ויקרא בעניני הקרבנות, למה אלו הקרבנות שבאו לשם כפרת עונות חטאים ופשעים נאכלים רק "לפנים מן הקלעים" בתוך כותלי בית המקדש עצמו, ואילו הקרבנות הבאים בתור נדבה נאכלים בכל העיר ולא דווקא במקום הקודש, ואדרבה איפכא מסתברא שקרבנות נדבה שבעליהם מביאים מתוך רצון טוב ורוח נדיבה היו צריכים לאכול אותם דווקא במקום טהרה בתוך ביהמ"ק כיון שבא ממקור טהור ומתוך לב טהור, ומאידך גיסא קרבנות כפרה שבאים מחמת חטאים ופשעים אותם לא היו צריכים להביאם אל הקודש פנימה אלא לאכול אותם ברחובה של עיר, המלמד לא מצא תשובה לקושייתו, והילד ענה ואמר בשמחה כמדומני שמצאתי תשובה שמי שחטא ואשם בעבירות שבין אדם למקום או בין אדם לחבירו דוקא אותו ואת קרבנו צריכים להכניס במקום הקודש, שמכיון שטומאה רצוצה בתוך גופו, ונשמתו נפגמה מגודל החטא הרי אם ילך ברחובות העיר יסתאב עוד יותר,

ומשום זה צריכים להכנסו "לפנים מן הקלעים" לתוך אויר של קדושה וטהרה, אמנם מי שנפשו זכה ונקיה מכל פגם ולבבו הטהור נדבו להביא קרבן נדבה לה' הוא אינו זקוק דווקא למקום הקדוש והוא יכול להמצא ולאכול את קרבנות בכל מקום בלי כל חשש מכיון שנשמות בהירה וטהורה. (אמרי קודש)

והקטיר הכהן את הכל המזבח

הגאון רבי חיים מוולאזין זצ"ל שלח פעם משולח לאסוף מעות להחזקת הישיבה, ואחד מהבלי בתים סירב לתת תרומתו ביד המשולח, ובא לפני רבי חיים וטען את טענתו חלילה לי מלהימנע מלהשתתף בהחזקת הישיבה, אדרבה חפץ אני ליתן את תרומתי ישר אל ידיו של ראש הישיבה כדי שכל המעות במלואו יגיעו לטובת הישיבה ושלא יצטרכו ליפול בחלקו בידי המשולח שיטול את חלקו עבור טרחתו. סירב רבי חיים בתוקף ליטול את תרומת האיש ואמר מנהג עכו"ם הוא זה שכשנותנים מעות לבית תיפלתם אין נותנים על ידי אמצעי, מנהג ישראל אינו כן, אלא אדרבה דרכם לתת על ידי אמצעי כדי שגם ישראל אחר יהנה מכך, והוסיף ראה לדבריו מדיני הקרבנות דהנה הדין הוא שמקבלים קרבנות מעכו"ם רק עולה ולא שלמים וטעם יש לדבר שהרי הגוי רוצה שקרבנו כולו יהא כליל לה', והוא אינו מסוגל לתת כך שגם אחרי יהנו ממנה, ולפיכך אין קרבנו כי אם עולה שהוא כליל לה', כרצונו וכדעתו של הגוי המקריב, ואילו השלמים הרי גם הכהנים אוכלים ונהנים מהם וגוי איננו מבין זאת שהוא יקדיש קרבן לה', ואנשים גם יהנו ממנו. (פרדס יוסף)

וכל דם לא תאכלו

באחת מערי מזרח אירופה העלילו הגויים על יהודי העיר עלילת דם שהנוצרים טענו שהיהודים רצחו נער נוצרי כדי להשתמש בדם לאפיית המצות, הזמינו את רב העיר למשפט שישב על תביעת הנוצרים, שאל הרב את השופטים: האם מותר לי להזמין לכאן אשה אחת מהנשים העבריות העוברות ברחוב, כשנתנו לו רשות הלכו בחוץ וביקשו מאשה אחת להכנס אל אולם בית המשפט הושיט לה הרב ביצה ואמר לה: אנא טגני לי את הביצה כי רעה אני וברצוני לאכול, מיהרה האשה לשבור את קליפת הביצה ובטרם תשפוך את תוכנה למחבת בדקה היטב את הביצה, שמא יש עליה כתם של דם, שאלה הרב לעיני השופטים הגויים: מדוע את מתבוננת כל כך בביצה, סחה האשה לפי תומה כדי לבדוק אם אין בה חלילה דם שהתורה אסרה לנו לאכול אפילו טיפה קטנה של דם, תשובה תמימה זו הוכיחה להשופטים כי היהודים חפים מפשע ועי"ז ניצלו מעלילות הדם לזמן מרובה. (זכרון צדיקים)

כשכאים לפני הצדיק שוכחים את הדברים הגשמיים, וסיים הרה"ק מרוזין ששמע בשם צדיקים רמז לזה במגילת אסתר "ובהגיע תור אסתר לבוא אל המלך לא בקשה דבר".

ומתנות לאביונים

הרה"ק ר' יצחק מאיר מזינקוב זי"ע ראה פעם אחת את אביו הקדוש בעל האוהב ישראל מאפטא זי"ע משתעשע במעות ביום הפורים הביט באביו בפליאה ושאל והלא מעולם הייתי יודע שאבא מואס במעות ואינו מכיר בצורתא דזווא, ומה היום מיוממים שנתחבבו כל כך עד שנראה שאין אבא יכול ליפרד מן המעות, השיב לו אביו בעל האוהב ישראל אמת נכון הדבר שמבזה אני את המעות ואינם חשובים בעיני, אולם יום הפורים שאני, כי הרי מצוה עליו לקיים היום את המתנות לאביונים, ומה תיחשב המצוה אם אפזר דמים שאין להם כל ערך בעיני, הרי מאוסים אלו בעיני בלאו הכי ואין לי כל צורך בהם, לכן עתה בהשתעשעי עמם משתדל אני להחדיר בקרבי את אהבת הממון כדי שאוכל לקיים את מצות מתנות לאביונים באופן נעלה ומהודר ביותר.

ליהודים היתה "עורה"

אל הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע בא יהודי והשיח את לבו לפניו על מצוקתו, סוחר בעורות הנני והשקעתי ממון לרכוש כמות גדולה של עורות, ועתה נפל השער ומחירים ירד פלאים, ואם יתמיד מצב זה עלול אני לצאת נקי מנכסיי, נענה לו הרה"ק הרבי ר' מאיר'ל הרי מצונו כתוב ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, כלומר כשליהודים יש עורות ליהודים היתה אורה (עורה) אזי שמחה יש לו לשמוח ולשוש כי ויקר העורות יהיו ביוקר, ואמנם כאשר אמר כן היה השער עלה מאד והסוחר הרווח והצליח במסחרו.

ח"ג הפורים

משנכנס אדר הי' הרה"ק מזיכלין זצוק"ל נוהג להרבות בשמחה במדה מרובה, וכשהגיעו ימי הפורים היתה עבודתו הרבה בשמחה של קדושה באופן יוצא מן הכלל, אף הוא הי' מקפיד מאוד אם מי שהוא זולל בכבוד פורים או שלא הי' לובש בגדי שבת לקריאת המגילה, פעם אחת התאספו כל הקהל בתענית אסתר לעת ערב לבית מדרשו לשמוע קריאת המגילה, כולם היו מלובשים בבגדי שבת כנהוג אצל הרה"ק מזיכלין אף איש אחד הי' מתושבי העיר הי' לבוש בגדי חול, אנשים אחדים פנו אליו בשאלה, מה ראה לשנות ממנהג המקום וללבוש בגדי חול, והשיב להם בהלצה השגורה בפי ההמון "פורים אינו חג, וקדחת איננה מחלה" לא הספיק האיש לגמור את דבריו והדלת נפתחה והרה"ק מזיכלין נכנס לביהמ"ד ועמד הרה"ק והסתכל זמן מה בפני האיש, ואמר לו: ואנחנו אומרים "פורים הוא חג וקדחת הוא מחלה" אחרי התפילה הלך האיש לביתו, ותיכף תקפתו מחלת הקדחת במדה קשה, כעבור ימים אחרים והמחלה הלכה והתגברה, שלח האיש אל הרה"ק מזיכלין שיעשה לו טובה ויברכו ברפואה שלימה, השיב לו הרה"ק שקדחת הוא מחלה הוא כבר יודע, עכשיו הוא צריך לדעת גם שפורים הוא חג, והתהפך האיש במחלתו שנה תמימה, עד שהגיע יום הפורים של השנה הבאה ואז נתרפא ממחלתו. (אור יקרות)

פרשת זכור

פעם באו אנשים להרה"ק ר' יצחק מסקווירא זצוק"ל והזכירו אודות רשע אחד שהי' מיצר מאוד ליהודים, ובשב"ק פרשת זכור אמר הרה"ק על הפסוק "זכר עשה לנפלאותיו" ופי' הרה"ק זכר עשה לנפלאותיו, בשינוי הניקוד "זכור" במקום "זכר" שבזכות שבת זכר יעשה השי"ת נפלאותיו וכך הוה שבאותו שבוע נהרג אותו רשע, כן יאבדו כל אויביך ה'.

(מאורי אור)

הפטורת פר' זכור

ויבא שמואל אל שאול ויאמר לו שאול ברוך אתה לה' הקימותי את דבר ה'. הרה"ק בעל חידושי הרי"מ זי"ע ביקר פעם אצל מרן מרוזין זי"ע בסאדיגורא בחודש אדר א' והסבו שניהם לסעודת פורים קטן, בתוך הסעודה אמר מרן זי"ע להחידושי הרי"מ זי"ע אבאר לכבודו כוונת שאול המלך באומרו הקימותי את דבר ה', דלכאורה אינו מובן, האידן יתכן לומר שהקים את דבר ה' בשעה שלא הרג את אגג, אלא כך היתה כוונתו על ידי זה שחמלתי על אגג ולא הרגתי, יצא ממנו המון כמו שאמרו חז"ל אלמלי קטליה שאול לאגג לא היה נולד המן, וע"י המן נגרם אחרי מפלתו שבני ישראל קבלו עליהם לקיים את התורה, כמו שאיתא בדבריהם ז"ל על הפסוק קימו וקיבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר, וזהו שהדגיש שאול הקימותי את דבר ה', אני הוא הגורם שלבסוף יקיימו את דבר ה'. ושאל החידושי הרי"מ זי"ע אם כן מה היה חטאו של שאול השיב מרן זי"ע החטא היה כי מלך ישראל אסור לו להפקיר את העם ולהעמידו בסכנה אפילו על ספק, דאין הכי נמי שמעו יצא מתוק, והשיבו לו גמולו על ראשו ונהרג המן אבל לפני זה, בשעת הגזירה, היו בני ישראל בסכנת השמדה וכליון, ומנהיג ישראל אסור לו להעמיד את העם במצב כזה. (נר ישראל)

לא בקשה דבר

חסיד אחד שהי' לו כמה ענינים בעסקי מסחר, נסע להרה"ק ר' ישראל מרוזין כדי לשאול בעצתו בעניניו, והכין את עצמו להציע לפניו כל שאלותיו וספיקותיו בתהלוכות עסקיו, כשבא האיש לפני הצדיק נעלמו ממנו כל עניניו ושכח מה שיש לו לדבר, כאשר פנה והלך מרבו עלו על זכרונם כל הענינים שהכין עצמו לשאול עליהם, וניגש עוד הפעם אל הצדיק, ושוב נשכח ממנו הכל, וכן הי' בפעם שלישית, כשיצא מרבו נזכר בכל עניניו ובבואו אליו שכח עליהם לגמרי, והציע האיש את שאלתו זו עצמה לפני הצדיק מדוע בבואו אל הקדוש נשכח ממנו כל מה שהתכוון לשאול את הצדיק, השיב לו הרה"ק מרוזין: הכהן הגדול כשנכנס ביום הכיפורים לפני ולפנים לא הי' מתפלל כלום רק בצאתו משם הי' מתפלל תפלת קצרה בהיכל, ולכאורה יפלא הכהן הגדול שנתקדש קודם יוה"כ פ' בהרבה קדושות, כשיזכה ביום המקודש מכל ימות השנה להכנס במקום היותר מקודש, מדוע לא שפך שם תחתנו על צרכי בני ישראל המרובים, אבל הענין הוא שכשבא לקודש הקדשים מקום השראת שכינתו ית', נשכחו ממנו כל עניני גשמיים של העולם הזה רק ביציאתו משם שהתחיל להפרד קצת מהקדושה, נזכר קצת מצרכי ישראל והתפלל תפלה קצרה, כי גם אז לא נחשבו בעיניו לעיקר הענינים הגשמיים ולכך הי' מקצר בהם, וכן הוא

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

ובהמה אין לה, וה' שונא גיאיות, ג' משום דאלוקים יבש את הנדרף ובהמה נדרף, והנה לעתיד לבוא כתיב (ישעי' י"א ו') אריה כבקר יאכל תבן באבוס אחד ונער קטן נוהג בהם, ולי"מ יהי' בנמצא גם חיות וגם שלום יהי' בין בהמה לחיה, ולמה יהיו מקריבין אז רק מבהמות, ועל כרחק הטעם משום גסות הרוח, ולפי"ז יתבאר הפסוק (תהלים נ"א י"ט) "זבחי אלוקים רוח נשברה" דקרבנות הוא רק מבהמה מטעם דהם רוח נשברה ומוכח מזה דלב נשבר ונדכה אלוקים לא תבוז, ואל תאמר דלכך מקריבין רק בהמות משום ב' טעמים האחרים, ע"ז קאמר "הטיבה ברצונך את ציון וכו' אז תחפוץ זבחי צדק" ואז לא יהיו נדרפים וגם חיות יהיו בנמצא, ואפילו הכי "אז יעלו על מזבחך פרים" דייקא וע"כ דהטעם הוא משום שזבחי אלוקים רוח נשברה.

(עדות ביהוסף)

☆

זכר תמים יקריבנו אל פתח אוהל מועד יקריב אותו לרצונו, וי"ל דאי במדרש (ויקרא רנ"ג פ"ג) מעשה בשור אחד שמשכוהו לקרב ולא נמשך ואח"כ הוציאו מחט ממנו ונתברר שהי' בעל מוס, וז"ש הכתוב זכר תמים וקשה איך נדע דילמא יש לו מוס בפנימיות לזה אמר יקריבנו אל פתח אוהל מועד לרצונו דייקא דהיינו דכאשר ילך מרצונו אל פתח אוהל מועד נדע שאין בו מוס.

☆

בכל הפרשה כתיב בני אהרן הכהנים מלבד בביעור עצים דכתיב ביה בני אהרן הכהן, על כן לולא דמסתפינא הייתי אומר דבר חדש וה' יסלח אם הוא שלא כהוגן ח"ו, דהנה רבותינו ז"ל פליגי אי נתבנה פנחס עד שלא הרג לזמרי או לא, וקשה בעיני שיהיה פנחס משמש כלוי כל הארבעים שנה, לכן נראה דנהי' שלא היה כהן גמור לגבי לזרוק הדם ולהקטיר, אעפ"כ את הצתת האליתא ועריכת האש היה עושה ועובד [ע"י תוס' ישנים יומא כד: בד"ה הצתת אליתא וכו'] דעכ"פ אין זר חייב עליה. וא"כ אתי שפיר דבכל העבודות כתב בני אהרן הכהנים, דהיינו בני אהרן שהם עצמם כהנים, לאפוקי בני אהרן שאינם כהנים כגון פנחס ובניו שהרי לא נתבנה עדיין, אבל בביעור העצים כתיב בני אהרן הכהן מוסב על אהרן שהוא כהן ובניו אפילו פנחס יבעור אש על המזבח.

☆

והשיב את הגזילה אשר גזל. שנינו הגזול את חברו שזה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו אפילו למדי, ויש להבין למה נקט התנא דוקא מדי ולא מדינה אחרת, ואם שרחוק היא היה לו לומר אפילו לסוף העולם מחויב לילך בכדי להחזיר את הגזילה, וכן מצוין קידשה בתמיה אפילו עומר כור תמרים מקודשת שמה שזה פרוטה במדי, שוב נקט מדינת מדי והלא דבר הוא, וי"ל דהנה הכתוב אומר הנני מעיר עליהם את מדי אשר כסף לא יחשבו וזהב לא יחפצו בו, הרי שבמדי לא נחשב פרוטה למאומה מחמת שיש להם כסף וזהב הרבה מאוד שבתמיה אפשר לקבל פרוטה, ולפיכך אמר בגזילה יוליכנו אחריו אפי' למדי, דאף על פי שהכסף אינו נחשב שם צריך להוליך אחריו את הגזילה אפילו למדי.

ויקרא אל משה. ויקרא באל"ף ועירא, ואיתא בבעה"ט שזה מורה על גדול ענותנותו של משה רבינו ע"ה, וי"ל דהנה תיבת ויקרא בלא אל"ף היא ויקר, שהוא רמז לתפילין כמ"ש רז"ל ליהודים היתה אורה וגו' ויקר ויקר אלו תפילין, וכה"א (דברים כ"ה י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, ותניא ר' אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש והנה אמרו חז"ל בפסוק וראית את אחורי מלמד שהראה הקב"ה למשה קשר של תפילין. וזהו הענין שרמו באל"ף ועירא לומר שאע"פ שמשה זכה להתגלות גדולה כזו שהראה לו הקב"ה קשר של תפילין ויקר החזיק את עצמו בעונה יתירה אל"ף ועירא.

☆

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' וכו' ונל"פ דהנה כל ישראל ערבים זה לזה ואם אחד מישראל חוטא יגיע העונש עי"ז לכלל ישראל ולפי"ז כשיחזור בתשובה ויביא כפרתו קרבן לה' אין הקרבן בא לו לבדו אלא על כל ישראל להצילם מן העונש, והנה ערבות לא היו רק על חטאים הנגלים אבל לא על הנסתרות כמאמ"כ נהנסתרות לה' אלוקינו והנגלות לנו ולבנינו, שרק על הנגלות אנו ערבים (ועי' סנהדרין מ"ג) ואיתא במדרש לעולם אין העולה באה אלא על הרחור הלב, ולפי"ז המביא קרבן עולה מביאו רק בשבילו כיון דעולה באה על הרחור הלב שהוא מן הנסתרות דלא שייך בהם ערבות, משא"כ בשאר קרבנות מביאו בשביל כלל ישראל, ולפי"ז מדויק לשון הכתוב "אדם כי יקריב מכם קרבן, דהיינו אדם מישראל רק לו אלא הרי זה כקרבן כולכם משום ערבות, אבל "אם עולה" שהוא מביא עולה הבאה על הרחור הלב אז אין זה אלא "קרבנו" לה' שזה רק בשבילו דלא שייך ערבות דהנסתרות לה' אלוקינו. (דברי מהרי"א)

☆

אדם כי יקריב מכם וכו' ברש"י אי בקרבנות נדבה דיבר הענין, אדם למה נאמר מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל וכו' וצ"ב להבין סמיכות ב' מאמרי רש"י והנל"פ עפ"י"מ דאי' בגמ' אתם קרוים אדם ואין אומות העולם קרוין אדם, וא"כ לא הי' קשה לרש"י מקודם למה נאמר אדם דהי' יכול לומר דא למעט אה"ע, אבל עכשיו שפירש"י בקרבנות נדבה דיבר הרי קי"ל דנכרים נודדים נדרים ונדבות כישראל וא"כ שפיר קשה למה נאמר אדם דליכא לממר כנ"ל וע"כ דבא למעט את הגזל.

☆

ובדרך מוסר יל"פ עפ"י"מ דאי' בגמ' (נדרים י') שלא יאמר אדם לה' עולה אלא עולה לה', שמה ימות קודם שיגמר דבריו ונמצא מוציא ש"ש לבטלה, וז"ש "אדם" בן אדם ראה כי אדם אתה יסודו מעפר וסופו לעפר, והראי' כי יקריב" כשעולה על דעתך להקריב צריך אתה לומר "קרבן לה'" ולא לה' קרבן, מחמת שהחיות אינו בידך ואולי לא תספיק לגמור תיבת קרבן.

☆

מן הבהמה, י"ל דיש ג' טעמים למה לא מקריבים מן החיה, א', דלא הטריח ה' לצאת ביערים ובהמה הוא בנמצא, ב' לחיה יש גיאיות

לפורים

ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם בשם המלך וגו' כי כתב אשר נכתב בשם המלך וגו' אין להשיב. ויל"פ דהנה בכתב הדת נכתב להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, ולא נכתב מי יהיו ההורגים, על כן נוכל לפרש דהאומות יהרגו את כל היהודים, ונוכל לפרש להשמיד להרוג ולאבד את כל, דהיינו את כל האומות, ומי יהיו ההורגים אתם, היהודים, וזה ה' כוונת המלך, ואתם כתבו על תיבת ה"היהודים" כטוב בעיניכם, ומדוע, כי כתב אשר נכתב בשם המלך אין להשיב, ולכן מההכרח לפרש את כתב הדת באיזה אופן לכן כתבו כטוב בעיניכם, והמלך בעצמו אמר כי כך ה' כוונתו, והמן איננו להכחיש כוונה זו.

☆

ואם כל המועדים יהיו בטלים ימי הפורים לא נבטלים וזכרם לא יסוף מנוטלים, ויזכרו לעד גאולים מפעלות אלקים מגלים (פוסט לשבת וזכור). בתשובת הרשב"א נשאל על המקור לכך, והשיב שהוא במדרש שוחר טוב עה"פ טבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שלחנה, שדורשה על הסעודה שעשתה אסתר המלכה לאחשורוש ולהמן הרשע, ודורש אף ערכה שלחנה שערכה לה שלחן בעולם הזה ובעולם הבא, שכל המועדים יהיו בטלים וימי הפורים לא יהיו נבטלים לעולם שנאמר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מורעם. ויש לפרש מה נשתנו ימי הפורים מכל המועדים, דהנה כל המועדים הם זכר ליציאת מצרים ולעתיד לבא הרי הכתוב אומר ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים, כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הדחתים שם, וא"כ ניסי יציאת יהיו בטלים לעומת ניסי הגאולה העתידה, ולפיכך לעתיד יהיו בטלים כל המועדים מה שאין כן ימי הפורים, שהם זכר לנס מפלת המן הרשע מורע עמלק, לא יהיו נבטלים לעולם, כי לעתיד תהיה מחיית עמלק בשלימות, שהרי נשבע הקב"ה שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו וכן תרגום יונתן עה"פ מלחמה לה' בעמלק מדור דור" מדרא דעלמא דין ומדרא דמשיחא ומדרא דעלמא דאיתן וכיון שכן, מחיית עמלק שהיתה במי הפורים, יושלם ויבא על תיקונו לעתיד לבוא כשיתפרסם אלקותו ית"ש בשלימות, ועל כן ימי הפורים לא נבטלים, כי גם אז יזכירו ניסי מחיית עמלק.

(הגה"ק מהר"ד מבעלזא זי"ע)

☆

בגמ' אסתר מן התורה מניין דכתיב ואנכי הסתר אסתיר פני וגו', בפסוק קודם כתיב והיה לאכול ומצאוהו צרות רבות וגו'. ויש לפרש על פי מה דאיתא בגמרא מפני מה נתחייבו שונאיהם של ישראל באותו הדור כליה, מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע, וקשה הא אכלו מסעודתו וא"כ הול"ל מפני שאכלו ולא שנהנו, אך י"ל כי הנה אחשורוש עשה את המשתה על שנתשיבה מלכותו אחרי המלחמות שהיו עליו כדאיתא המדרש וא"כ האכילה היתה מותרת להם מפני פיקוח נפש, שלא יאמרו שאינם חפצים בשלום המלך ויהרגם, ועיקר העבירה היה שלא אכלו בלב נשבר, בעל כרחם, ונהנו מסעודתו. והוה הרמו בכתוב והיה לאכול כל מקום שנרמז והיה הוא שמחה, כלומר ששמחו ונהנו באכילה מסעודתו של אותו רשע, ולכן ומצאוהו צרות רבות.

(יסוד יוסף)

ויאמר ממוכן לא על המלך לבדו עותה ושתי המלכה וכו' כבר עמדו המפורשים על דברי ממוכן הללו שנראה כמורד במלכות באמרו לא על המלך לבדו שהיו העון מנגד המלך הוא יותר חמור מנגד השרים והעמים. ונראה דהמלך לא רצה לדון דין זה בעצמו לפי שהי' נוגע בדבר ולא נכון לדון דין בעצמו, ולכן הקריב את משפטו לפני יודעי דת ודין והוה שאמר כי כן דבר המלך, דבר הנוגע לעצמו של מלך לא יתכן לשפוט בעצמו, אלא לפני יודעי דת ודין, שדבר זה ישפטו הם, ובא ממוכן לא כדן את הדיוק, אלא כשואל את המלך מדוע הקריב משפט זה לפני יודעי דת ודין, הלא הוא בעצמו יכול לשפוט משפט זה כי לא יחשב כנוגע בדבר יותר משאר השרים והעמים יען לא עליו לבדו עותה ושתי אלא על כולם והרי כל השרים יחשבו נוגעים בדבר כמו המלך, וכמו שהם יכולים לדון דין זה גם המלך יכול לעשות כן, אם על המלך טוב יצא דבר מלכות מלפניו דייקא ולא מלפני דת ודין כי כך הוא שורת הדין כנ"ל.

☆

להיות כל איש שורר בביתו. מורי בעל ההפלאה פירש דגם זה היה שייך להנס כי בלי ספק היה שמרדכי היה מסתיר את אסתר, וכשבאו הפקידים היה אומר להם שאיננה בבית ויצאה לטייל כדרך הבתולות ואף כי גזירת המלך היא מכל מקום אמר להם מה עלי לעשות והלא איננה שומעת בקולי להיות תמיד סגורה בבית אבל עכשיו שגזר המלך להיות כל איש שורר בביתו והיו מוכרחים כל אנשי הבית לשמוע בקולו, ואם כן הוכרח כל איש לפקוד על בנוותו שישבו בבית והן היו צריכין לשמוע בקולו ועיי"ז נלקחה אסתר ונעשה הנס על ידי אותה הצדקת.

☆

ודתיהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים. יש לפרש בדרך הלצה ודתיהם שונות מכל עם היינו שכבר יש להם דתים שונים היינו חגים ומועדים מכל עם, כמו חג הפסח מפרעה מלך מצרים וכו' ואת דתי המלך אינם עושים, היינו שממך מלך אחשורוש עדיין אין להם שום חג, על כן גם אתה תעשה להם איזה יום משתה ושמחה כמנהגם תמיד שהקב"ה מהפך להם תמיד מצרה לרוחה ומאכל ליום טוב.

(הרה"ק רבי משה מסאמבור זי"ע)

☆

והמן בא לחצר בית המלך החיצונה לאמר למלך לתלות את מרדכי על העץ אשר הכין לו. וחז"ל דרשו הכין לו לו לצורך עצמו הכין ויש להבין מנא ליה הא ויש לומר דענין הכנה לא שייך רק בדבר מצוה ואם היה העץ כדי לתלות עליו את מרדכי אם כן הוה דבר עבירה ולא שייך ביה הכנה, ומדכתיב בפסוק לשון הכנה אשר הכין למדו חז"ל דהכין לו לעצמו והוה דבר מצוה.

(הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע)

☆

יבוא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם ומחר אעשה וגו'. וקשה למה לא אמרה אסתר שאלתה ובקשתה במשתה ביום הראשון וי"ל שאסתר היתה מצפה לראות איזה ניצוץ ישועה ואת הסכמה משמים שהקב"ה ישלח על ידה את ישועתם של ישראל, וכיון שלא ראתה זאת ביום הראשון במשתה היין אף על תעניתם של ישראל לא אמרה כלום, וכאשר ראתה ביום השני את דבר גדולת מרדכי עיי' שבלילה ההיא נדדה שנת המלך זה חיוק את לבה.

(אבן עזרא)

עניינים נפלאים, בסוגיות ובפירושים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

הדרשת והקרת

בענין מצות מחיית עמלק

דאורייתא ואם נשים חייבות הרי עבדים כמו"כ ג"כ חייבין, אע"כ דס"ל דפטורות, ודחה ראי' זו דאפי' אם נאמר דחייבות א"א לצרפן דבעינן עדה של עשרה אנשים גדולים ועבד אינו ראוי' להשלים אף אם הוא מחויב עב"ד.

ובשור'ת ערוגת הבושם (א"ח סי' ר"ה) נתקשה ג"כ בדעת החינוך דנשים פטורות והקשה דאף אם אינם יוצאים למלחמה הרי למלחמה די דלא תשכח בלב ומדהוצרך זכירה בפ"ה ע"כ דאינו תלוי' במלחמה, וכתב דכיון דלא תשכח תלה הכתוב בפירוש בהמלחמה דכתב ג"כ תמחה את זכר עלק לא תשכח, ואם לא תשכח לא שייך בנשים כש"כ זכירה בפ"ה, ועוד כתב דאמרו בחתך מילות וזרקן כלפי מעלה וזה לא שייך רק באנשים וע"כ לא שייך זה בנשים עיי"ש.

ובשור'ת דברי יואל (סי' ק"ח) כתב בקושית המנ"ח דבמלחמת מצוה הכל יוצאין וכן מה שהקשה המל"מ דהחינוך בעצמו כתב בהריגת ז' עממין דנוהג בזכרים ובנקיבות דכתב הרדב"ז על הרמב"ם שם בהלכות מלכים וז"ל ... כיון דחתן יוצא מחדרו כלה יוצאה מחופתה שאינם נוהגת ימי חופה ואפשר דבמלחמת מצוה הנשים היו מספקות מים ומזון לבעליהן עכ"ל, ולפי"ז נמצא דבאמת אינן יוצאות למלחמה רק במסייעות בשאר דברים, ומה שהקשה דמי עמד בסוד הדבר כתב דמבואר בגמרא בבא מציעא דף קט"ו גבי לא ירבה לו נשים ולא יסור דכיון דהטעם מפורש בקרא גם ר"י מודה דדרשינן טעמא דקרא וע"כ הכא דכתיב זכור וכו' תמחה וכו' הוי הטעם מפורש דקרא וא"כ כיון שהטעם לא שייך אצלם שפיר פטורות.

ובשור'ת תורת חסד (א"ח סי' ל"ז) האריך בזה הרבה והעלה להלכה דבאמת נשים חייבות בעשה דזכירת עמלק מ"מ אינן חייבות לשמוע פרשת זכור מספר תורה בציבור ויכולות לצאת יד"ח בזכירה בפ"ה עיי"ש, וי"ל דזה דכתב דמהר"ם שיק על תרי"ג מצות (מצוה תר"ה) דלכן כתב החינוך שמצוה לקרות פרשת זכור בציבור, יען שמצות המלחמה עקרו בציבור דנסתמו ב' אלו המצוות בקרא זכירה ומחיית עמלק דשווין הם ולפי"ז הרי אף אם נשים חייבות בזכירת מעשה עמלק ואף אם נאמר דחייבות במצוה זו להרוג כשבא לידן מזרע עמלק כנ"ל באבני נזר, אמנם זה וודאי אינן יוצאות למלחמה בכלי זין דאף אם יוצאות הוא רק לספק להם מים ומזון וכנ"ל ברדב"ז וא"כ בהם אין שייך מצות מחיית עמלק בציבור וע"כ כמו"כ אינן חייבות לשמוע פרשת זכור בציבור.

בספר החינוך (מצוה רס"ג) בענין מחיית עמלק כתב ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן בזכרים כי להם לעשות המלחמה ונקמת האויב לא לנשים, ובמנחת חינוך הקשה עליו דבאמת במלחמת מצוה הכל יוצאין אפי' חתן מחדרו וכלה מחופתה כמבואר בסוטה (דף מ"ד ע"ב) וברמב"ם (פ"ז מהל' מלכים ה"ד) גם מי עמד בסוד ה' יתברך אם הטעם מחמת הנקמה דאפשר גזירת הכתוב הוא שזכור שנאתו מאיזה טעם ואנחנו אין יודעים ואפשר אף בביאת משיחנו שיכרת עמלק מכל וכל ולא יהיה זכר להם מ"מ הזכירה יהיה תמיד מצות עשה לזכור ולא לשכוח, ע"כ כתב דנראה דכל איש ישראל חייבין בו ככל מצות עשה שאין הזמן גרמא עכ"ד, ובהגהות משנה למלך הקשה דלעיל (סי' תה) כתב החינוך דמלחמת ז' עממין נוהג דין בזכרים ובין בנקיבות ומ"ש מלחמת עמלק.

ובשור'ת אבני נזר (האר"ח סי' תקט) תי' קושית המל"מ דכתב החינוך דגם על כל יחיד יש חיוב אם בא לידו אחד מזרע עמלק שיהרגוהו, וזהו מצוי גם באשה כענין סיסרא ויעל, וא"כ למה כתב שהמצוה רק בזכרים, אך דזה הוי מצות עשה שהזמן גרמא דלא שייך בשבת דלא חמור חיוב מיתה דעמלק משאר חייבי מיתה, שאין דוחין שבת דבשלמא בשעת מלחמה נאמר עם רדתה אפי' בשבת אך כיון דלאו בנות מלחמה הן רק אם יבוא יחיד לידן וזה אינו דוחה שבת, א"כ לגבי נשים הוי מחיית עמלק מצות עשה שהזמן גרמא, אבל הריגת ז' עממין לא מבעיא לדעת הראשונים דס"ל דבמקום דאיכא לא תעשה חייבות גם בעשה הרי כתיב לא תחיה כל נשמה, אך גם לדעת החולקין הלא הריגת ז' עממין הוא למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות ודומה להריגת מזיקין דהוי מלאכה שאין צריכה לגמרי עיי"ש אכן בשור'ת התעוררות תשובה (א"ח סי' רמ"ד) כתב בהריגת עמלק ג"כ דהוי מלשאצל"ג דאינו צריך בגופן וטוב היה לנו אם לא היו בעולם כלל ורוצין רק לאבדן וע"כ מותר בשבת עיי"ש ולפי"ז הדרא קושי' לדוכתי' ובאמת י"ל דכיון דאיכא מצוה להרגן אמרינן אחשב' ולא יהי' מלשאצל"ג.

ובשור'ת בנין ציון חדשות (סי' ה) הקשה ג"כ על החינוך דאף שלא בנות מלחמה נינהו, עכ"ז אפשר שזכירת השנאה תהי' תועלת למחייתו ומעשה אסתר יוכיח וכן נס חנוכה ע"י יהודית שבשנאתה לאויב בא על ידה תשועה לישראל. והשואל שם רצה להביא ראי' דדעת הרא"ש ג"כ דפטורות מדכתב הרא"ש (פרק שלשה שאכלו) דהא דר' אליעזר שיחרר עבדו לצרפו לעשרה י"ל לקריאת פרשת זכור שהיא

RABBI CHAIM T. MEISELS
ROSH YESHIVAS MAHARIT
OF SATMAR
TEL. 03-5793169 BNEI BRAK

חיים צבי מייזליש
ראש ישיבת מהרי"ט דסאטמאר
בני ברק יצ"ו

ו' אדר ב' תשס"ח לפ"ק
יום.....

ב"ה

אל כבוד ציבור אנשי שלומינו החשובים והנכבדים הע"י

הנני פונה בזה אליכם בקריאה נרגשת ובכל לשון של בקשה, היות כי לדאבונינו כשל כה הסבל אצל כמה משפחות בקרב אנשי מחמת הלחץ זו הדחק הכספי השורר בביתם, כאשר בזיעת אפם יאכלו לחם עוני מפני חובות אדירים הרובצות עליהם, ובכמה בתים ביודעין ובלא יודעין הגיעו מים עד נפש כשיש להם בקושי לחם לאכול ובגד ללבוש, ולב מי לא ימס מזהקת בני משפחתם שמשוועת עד לב השמים.

ובכן בימים אלו בעמדינו לקראת ימי הפורים המתקרבים ובאים כאשר עיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה, וישראל עם קדושים מרבים ומהדרים במצות הצדקה ומתנות לאביונים, אמרנו וענינו להענות ולבוא בעזרתם של משפחות עניים אלו בסכומים הגונים שיש בהם כדי להקל קצת עליהם ולהצמצם ממצר למען יוכלו להחזיק מעמד במצבם הקשה מנשוא.

ולצורך ענין חשוב ונחוץ זו יוצאים בשליחותי הני תרי צנתרי דדהבא האברכים החשובים והמופלגים הר"ר **יואל שווארץ הי"ד והר"ר יואל גרינוואלד הי"ד**, ואליכם אישים אקרא בבקשה, קבלו נא פניהם בעין יפה ורוח נדיבה והושיטו ידיכם בתרומה חשובה אשר ימסרו למשפחות בעיצומו של יום הפורים אי"ה, וכדאי היא מצוה נעלה זו לקיים בזה מצות היום מתנות לאביונים, כי עניי עירך קודמין ולרבים מאנשי התרומות הינם למען שכנם או שאר בשרם וכדו' הקרובים אליהם.

זכות המצוה העצומה יגן בעד כל התורמים הנכבדים להתברך בשמחת פורים ושמחת תמיד, שפע ברכה והצלחה אושר ועושר וחי נחת לעלם ולעלמי עלמאי, אכ"י.

וע"ז באעה"ח למען גודל נחיצות המצוה כי רבה היא

וחי אחיך עמך!!!

אנשי שלומינו חסידים ואנשי מעשה אחים לדעה שיחיו

עוררו והתעוררו נא למען המגבית המיוחדת

לטובת ידידיכם ומכיריכם משפחות עניים מאנשי

הנערכת בשבוע זו לקראת ימי הפורים ע"י מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א

– עיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה –

פנינים וחידושים בגמרא מס' גיטין הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

נו"נ ע"י אחד המגי"ש

פניני התורה

"מימי לא קראתי לאשתי אשתי, אלא לאשתי ביתי"

ב. אינו ראוי להזכיר בפני רבים שם אשתו - מנהגים

שונים בענין קריאת שם אשתו

כתב במנהגי מהר"ל (בלקושים) וז"ל "מהר"י סג"ל כשהיה מדבר על אשתו עם אחרים, היה אומר בלשון אשכנזי, "מיין הוי"ז פרוי"א", כדאינתא וכו' אמר רבי יוסי מימי לא קראתי לאשתי אשתי, אלא לאשתי ביתי, ופירש"י שהיתה עיקרו של בית... וכשהיה קורא אותה אמר בלשון אשכנזי, "הערט איר ניט", כדרך העולם שהזוגין אין מזכירין שמותיהן כשקואין זה את זה או זו את זו עכ"ל.

ובשו"ת תירוש ויצהר (סי' קמ"ט) כתב בזה לישב מנהג הרבנים שלא היו קורין לנשותיהן שם אשתו בלע"ז רק בשם הרבנית, אשריהם כי לא נתכוונו ליהרא ח"ו רק עניניהם תורה.

ובענין זה יסופר שאחד הגדולים השיא את בנו לכלה שהיתה שמה כשם חותנתה, והסביר שכיון שאינו קורא לאשתו בשמה רק רבנות, ע"כ אין לחוש שהכלה נקראת בשמה.

וכ"כ הבני יששכר (בספרו מגיד תעלומה, ברכות כ"ז) על הא דאינתא בגמרא (שם) "ואימלך באינשי ביתי אזיל ואימלך בדביתהו" וז"ל נשמע לך שאינו מהראוי להזכיר בפני רבים שם אשתו, ע"כ אמר אינשי ביתי, ובאמת אזיל ואימלך בדביתהו עכ"ל.

א. תכלית הנישואין היא הקמת בית נאמן בישראל

בגמרא (גיטין דף נ"ב) "דתניא אמר רבי יוסי מימי לא קריתי לאשתי אשתי, ולשורי שורי, אלא לאשתי ביתי ולשורי שדי". ופירש"י "אשתי ביתי שהוא עיקר כל הבית, ולשורי שדי שהוא עיקר של שדה".

וצ"ב דאע"פ שכן הוא האמת שהאשה היא עקרת הבית, אמנם עדיין יש להבין מהו הקפידא כ"כ לקרוא את אשתו בשם ביתו, עד שמדייק "שמימי לא קריתי כו' אלא לאשתי ביתי", דמשמע שהקפיד מאוד בדבר זה, וכן צ"ע מה בר ללמדינו בזה.

ומבואר בספרים הקדושים שבא השמיענו גודל מעלתו וצדקתו של רבי יוסי, שבכל דבר שבעולם לא הסתכל בעצם הדבר, רק על המטרה והתכלית המכוון בה, וכגון ענין הנישואין התכלית הנרצה בזה על פי התורה הוא לקיים מצות פריה ורביה להעמיד תולדות ממנה, ולהקים ביתו נאמנה בדרכי התורה, וכאשר מבואר ברא"ש (כתובות פ"א) שמשמע זה לא תיקנו ברכת המצות על קידושין אקב"י לקדש את האשה, כי קידושין ונישואין הם רק הכנה לקיום מצות פריה ורביה.

ומהאי טעמא קרא רבי יוסי את אשתו "ביתו", שהלא זהו עיקר תכליתה בעולם כדי להקים הבית

ולהוליד בנים ובנות, ולכן אפילו תיכף בתחילת נישואיו עוד קודם שנטע "חמשה ארזים בישראל" (גמרא שבת ק"ה:), גם כן לא קרא לאשתו אשתו אלא "ביתו", שהסתכל רק על התכלית.

ויתירה על זה, לא רק לגבי מין המדבר ראה רבי יוסי רק התכלית הנרצה, אלא גם כשראה השור לא הסתכל בעצמותה אלא בתכליתו, וכיון שתכלית השור הוא לחרוש השדה, על כן קראה לו "שדי".

והגמרא קמ"ל הנהגה זו, להורות דעיקר תכלית הנישואין אינו בשביל הנאת עצמו שעל זה מרמז שם האשה כמבואר בקרא כי מאיש לקחה, אלא בשביל לבנות בית נאמן בישראל.

ב"ת - ראשי תיבות בנים יופי תכשיטין

דורשי רשומות אמרו אשה נקראת בשם "בית", שכן הוא ראשי תיבות בנים יופי תכשיטין כפי שאמרו חז"ל "דתני ר' חייא אין אשה אלא ליופי, אין אשה אלא לבנים, ותני ר' חייא אין אשה אלא לתכשיטי אשה"

לרבי יוסי היתה אשתו מרשעת

במהר"ם שוף ביאר דלכן לא קרא לאשתו אשתי רק ביתי, דהשם אשה מורה שהיא בת זוגו, ונקראת אשה כי מאיש לקחה, ומבואר במדרש רבה (בראשית פ"ד) דלרבי יוסי היתה אשה מרשעת ולבסוף גירשה, ולכן לא קרא לה אשתי כי אינה בת זוגו עיי"ש.

וראיתי להעיר דהמעייין במדרש יראה דמייירי ברבי יוסי הגלילי שלו היתה אשה מרשעת, וסתם רבי יוסי בגמי הוא רבי יוסי בן חלפתא וצ"ע.

ארגון שיעורי תורה

שעל ידי

התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות ב"ס מרן אדמו"ר הגה"ס שליט"א

סרית יואל - בני ברק

מודעה רבא לאורייתא

הננו שמחים בזה להודיע לכל אנשי שלומינו הע"י

כי לקראת ימי הפורים הבעל"ט תתקיים אי"ה המשך השיעור

בביאור "מגילת אסתר" (פרק ד' וד')

שע"י הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

ביום ראשון בשעה 9.45 בערב בבית מדרשינו בשיכון

גבעה רב

הגבענים

נב. בשבוע הבעל"ט לא יתקיים השיעור בהלכ' פסח, השיעור ימשיך אי"ה אחרי ימי פורים

אוצר מלא ברכת ה'

ברגשי כבוד והוקרה ומעומקא דליבאה, זשגור בזה ברכת מזלא טבא וגדיא יאה, משמי מרומא עילאה, לכבוד האדם היקר באנשים, עושה רבות למען עזרי צאן קדשים, יקר רוח ובעל חסד, על כל מכיריו אהוב ונכבד, מרבה להטיב לזולתו, ועושה חסד כל מומתו, משליך עצמו מנגד בהתמסרות נפלאה בלב ונפש, להנהלת ולהצלחת ה"אוצר ספרי קודש",

מוה"ר יצחק אייזיק ווייס שליט"א

לרגל השמחה שבמעונו, קול ששון בארמונו, בנישואי בנו החתן היקר במר מאיר צבי הי"ו

והברכה אחת היא לידידנו האברך היקר המהולל בתשבחות, רב תבונות ונעים הליכות,

הר"ר אהרן נפתלי ענגעל הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת בנו נ"ו

וזאת ברכתי, ותערב לפני ה' עתירתי, שמשמחה זו יושפע לכם שפע קודש משמי מעלה, מתוך תענוג ונחת לשם ולתהילה, וזכות מעשיכם הטובים והישרים, תגן בערכם ובעד ביתכם עד יעמוד הכהן לאורים, בביאת גוא"צ בב"א

כח"ח תודה וגמרה, בחוקה והערבה

אליעזר זאב קליין

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

דיני ועניני פורים

נערך ונסדר ע"י הרב יהיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

אבל תוך י"ב חודש במשלוח מנות

אין שולחין מנות לאבל כל י"ב חודש (רמ"א סי' תרצ"ו), ואם האבל היא עני מותר לשלוח לו מעות דלא גרע מצדקה. (בשו"ת כתב סופר סי' קמ"א כתב דהאיסור לשלוח לאבל היא אי אזלי בתר טעמא דהוא משום חיבה וריעות ולכן אסור לשלוח לאבל דשמחה היא לו והוא כדורש בשלמו).

ואם שלח לאבל מותר לו לקבלן ואינו צריך להחזירו, ואף יצא בזה מצות משלוח מנות, (שם, דזיל בתר טעמא שאין שולחין לאבל דהוי כשואל בשלמו וכיון דמשלח כבר עבר ושלח לו ושאל בשלמו, אם מקבלו האבל או לאו אינו מעלה ומוריד, ואף יצא המצוה דאין הקפידא על עצם קבלת המנות אלא על עצם השילוח). ומותר לשלוח לבעל כשהאשה אבילה, וכן מותר לשלוח לאשה כשהבעל אבל. (ראה"כ שליט"א, אולם אסור להערים להביא משלוח מנות לאשת האבל כשכוונתם להבעל או להיפוך).

אבל חייב במשלוח מנות, אבל לא ישלח דברי שמחה, וז"ל ספר חסידים האבל ישלח מעות או בשר לעניים רק לא תפנוקים העשויים לשמחה. עכ"ד.

משלוח מנות לרב, מלמד, וכדו' שהוא אבל בתוך י"ב חודש - מותר לשלוח מנות לרב או מלמד אף שהוא תוך י"ב חודש, דהשליחות אינו מטעם חיבה וריעות, אלא דהוי כעין תשלום חוב והכרת טובה לרב.

וכ"ש דמותר לשלוח להם מעות דהוי כתשלום שכר על פעילותם במשך השנה דכן הוא המנהג ליתן דמי פורים לכל עובדי עבודת הקודש ונעשה כהתחייבות (ראה"כ שליט"א, ובשו"ת דברי מלכאל כתב דטעם ההיתר בשלוח לרב דהוי דבר האבוד דהו פרנסתם, וגם דלא גרע מצדקה).

משלוח מנות בפירות שביעית

דנו הפוסקים אם אפשר לקיים מצות משלוח מנות בפירות שיש בהם קדושת שביעית נזירות או סלט מירקות שיש בהם קדושת שביעית.

ונקדים דג' אופנים יש במשלוח מנות: א) משלוח מנות הראשון שכל אחד מחוייב לקיים, ב) תוספת המשלוח מנות שמרבים לשלוח במשך היום יותר מהראשון שמחוייבים עפ"י דין, ג) מי שיצא כבר במצוה והוא שולח בחזרה למי ששלח לו. ונבאר הדינים:

משלוח מנות במעות, בגדים, ושאר מתנות

אין יוצאים ידי משלוח מנות אלא במיני אוכלים, ולא בבגדים ושאר מתנות, (תה"ד סי' קי"א, ובדין זה ביאר טעמו דמשלוח מנות הוא כדי שיהא לכל אחד די לקיים הסעודה כדיא ולכן צריך לשלוח דוקא צורכי סעודה, דלטעם משום להרבות ריעות יוצאים המצוה אף בשאר דברים דע"י שליחת מתנות יש כאן ריבוי אחוה וריעות. ובמשנ"ב סק"כ הביא כהתה"ד).

משקה - יוצאים ג"כ במשקה, דהיא ג"כ צורכי סעודה (תה"ד, וגם דשתיה בכלל אכילה).

השולח מעות או שאר דברים שיכול למוכרם מיד ולקנות במעות צורכי סעודה כתב בהלכות קטנות (סי' קס"ג) דיצא דהוי כצורכי סעודה. אולם מדברי תה"ד משמע דלא יצא (באר היטב בשם יד אהרן, דבתה"ד כתב עוד טעם דבע"י דוקא צורכי סעודה כיון דכתוב ומשלוח "מנות" ולא אשכחן בשום מקום דמיקרי מנות אלא מידי דאכילה או שתיה, וכ"כ ה"ט, א"ר ערוה"ש).

מיני מתיקה [סוכריות, שוקולד וכדו'] שמצוי בזמנינו ששולחים מהם - יש להסתפק אי יוצאים לטעם צורכי סעודה דהם אינם צרכי סעודה, ולכן נכון שלכל הפחות משלוח מנות אחד ישלחו ב' מנות שהם מאכלים לצורך סעודה (ובלבד שהבאנו בטעם המצוה כתב שיהא לכל אחד דברים המענגים את האדם כדי לשמוח בפורים, ומבואר דכל דבר שמענג ומשמח יוצאים בו).

אשה במשלוח מנות

אשה חייבת במשלוח מנות כאיש, ואשה תשלח לאשה ואיש לאיש ולא להיפך (רמ"א, שאף הם היו באותו הנס, והפרי"ח ועוד אחרונים חולקים על הרמ"א דאיש כתיב ולא אשה, ובמ"א כתב ולא ראיתי נוהגין בזה ואפשר דדוקא באלמנה אבל אשה שיש לה בעל בעלה משלח בשבילה ומ"מ יש להחמיר.

ובשו"ת חת"ס כתב דתלוי בהנ"ל דאי הטעם למלאות חסרון סעודתו של חברו אזי כיון שהיא עצמה סמוכה על שולחן בעלה הרי היא פטורה מזה, ואי טעמא משום אהבת ריעים גם הסומך על שולחן אחר חייב).

והמנהג היא שהאשה מכינה משלוח מנות רבים והם נשלחים לאחרים ועי"ז מקיימת בזה מצות משלוח מנות, ונכון שתכוון לצאת בזה המצוה.

רבות כל אחת מברכת לעצמה (אחרונים ובשו"ת מנח"י ח"ג סי' נ"ג מסיק כן למעשה).

ומברכות אשר קדשנו... לשמוע מקרא מגילה (משנ"ב) בשם ח"א סי' תרפ"ט סעי' ב'.

מתנות לאביונים

חייב כל אדם ליתן לפחות שתי מתנות לשני אביונים (שו"ע תרצ"ד).

אין ליתן את המתנות מכספי מעשר אלא משלו ומה שמוסיף על השיעור שמחויב יכול לתת מכספי מעשר (משנ"ב) וכן הוא הדין המחצית השקל אין ליתן מכסף מעשר (בה"ט בשם שלי"ה).

סעודת פורים בערב שבת

כשחל פורים ביום ו' [כמו בשנה זו] יקדים הסעודה כל מה דאפשר משום כבוד שבת, לכן לכתחילה יעשה הסעודה לפני חצות (רמ"א סי' תרצ"ה ס"ב, ובערוה"ש דהיינו תחילת הסעודה).

ויש שכתבו להתיר קודם שעה עשירית (שו"ת מהרי"ל מובא ביד אפרים), בשנה זו השעה העשירית הוא בשעה 2.50 וצריך להתחיל הסעודה קודם שעה זו, ובדיעבד מותר כל היום (עפ"י הרמ"א בסי' רמ"ט), ויש הנוהגים להמשיך הסעודה עד שב"ק ואז לפרוס מפה על החלות ולעשות קידוש ולהמשיך הסעודה, ואין להאריך בפרטי הדינים בזה שאין המנהג כן במקומינו).

שושן פורים

נוהגים לעשות משתה ושמחה קצת ביום ט"ו בערי הפרזים (רמ"א), וכן נהג רבינו הקוה"ט לערוך שולחנו ביום שושן פורים, וכן אמר שילכו במלבושי שבת גם ביום שושן פורים.

וכשחל פורים ביום ו' עש"ק [כמו בשנה זו] ושושן פורים ביום שב"ק, ערך רבינו את השולחן של שושן פורים ביום ראשון, והלך גם ביום ראשון לבוש בבגדי שבת ויו"ט וכן צוה לאנ"ש שילבשו בגדי שבת ביום ראשון, אף שאז כבר יום ט"ז לחודש.

ובשנת תש"י לא ערך השולחן ביום ראשון רק במוצש"ק עשו סעודת מלוה דמלכה לכבוד שושן פורים, ובבוקר אמר להמשב"ק שסעודת שושן פורים צריכין לעשות ביום ראשון כמו שנוהגין באר"י שביום ראשון עושין הסעודה ושולחין משלוח מנות.

ובספר שער יששכר הביא טעם לשבח בשם זקינו על מה שמרבים הצדיקים עוד יותר בסעודה בשושן פורים מביום י"ד, משום כבוד עיה"ק ירושלים תובב"א אשר שם יום הפורים אז ביום ט"ו, להראות אשר עינינו וליבינו תליות רק שמה לעיר הקודש, כי שם לבבנו שואף זורח וזאת עיקר שמחתנו בעת נשים אל ליבינו וזכרונינו שנושב לירושלים ב"ב שזה יהיה עיקר יום הפורים.

אופן א' - משלוח מנות הראשון נחלקו הפוסקים אם אפשר לקיימם בפירות שביעית, דעת כמה פוסקים דאין לקיים בהם מצות משלוח מנות, כיון דאין פורעין חוב בפירות שביעית, וקיום מצות משלוח מנות הרי הוא כפרעון חוב דהיינו חוב מצוה (שו"ת שבה"ל ח"ז סי' קפ"ג, ויסודו עפ"י הרמב"ם פ"ו מהל' שביעית דמדי שביעית אין פורעים בהם את החוב, ובמשלוח מנות הראשון הוא פורע חוב של חז"ל המוטל עליו, ובשו"ת מנח"י (ח"י סי' נ"ז) נשאל בזה והוא נוטה להקל אולם מסיק דיל"ע בזה, ונדידנו שם דכמו דאסור לשלוח מנות ממעות מעשר דהוי פורע חובו ממעשרו, הכי נמי בפירות שביעית, ובסי' דרך אמונה כתב ג"כ דיש לזוהר לכתחלה בזה).

ויש פוסקים הסוברים דמותר (שו"ת מנח"י הנ"ל דנוטה להקל, והוא מחלק שם בין מעשר לכאן, דמעות מעשר הם אינם שלו, משא"כ פירות שביעית דשלו הם, אולם לגבי טענת פרעון חוב אינו מבואר שם ההיתר, וכן מובא בשם כמה מפוסקי זמנינו, ובסברא דחוב מחמת מצוה אינו נחשב לחוב לכדי לאסור לפרוע אותו בפירות שביעית).

אופן ב' - תוספת המשלוח מנות יותר מהחייב - מותר לכולי עלמא לשלוח מפירות שביעית (דאין זה פרעון חוב כיון דאינו מחויב בו).

וכן במשלוח מנות הראשון יכול להוסיף יותר מנות מפירות שביעית בנוסף להשני מנות שמחויב בו, אולם יקפיד להודיע למי ששולח שיש על הפירות קדושת שביעית.

אופן ג' - השולח בחזרה למי ששלח לו - המקבל יש להחמיר שלא לשלוח בחזרה מפירות שביעית, שהמנהג הוא מפני דרכי נימוס להחזיר משלוח מנות למי ששלח, נמצא דבזה ששולח בחזרה הרי הוא כפורע חוב ואסור לפרוע חוב מפירות שביעית (שו"ת תורה לשמה לבעל בן איש חי סי' קצ"ג, ומובא בשו"ת מנח"י שם).

ברכות המגילה

אין לשוח בין הברכה לתחלת הקריאה, ואם שח שלא מענין הקריאה בין השומע ובין הקורא הפסיד הברכה וצריך לחזור ולברך.

וכן לאחר הקריאה אסור להפסיק בין הקריאה לברכת "הרב את ריבנו" שלאחריה (ואם הפסיק מסתפק במשנ"ב אם יוכל לברך ברכת הרב את ריבנו וכתב דתלוי במחלוקת ראשונים, ובסי' ברכת הבית כתב דיכול לברך כל זמן שלא הסיח דעתו כמו במפסיק בין אכילה לברכה דיכול לברך (ולכא"י התם יכול לברך אף בהסיח דעתו).

נכון לכיון בברכת שהחיינו ביום גם על משלוח מנות וסעודת פורים (מ"א בשם שלי"ה), ויש שכתבו לכיון בברכת שהחיינו גם על מתנות לאביונים (פמ"ג, ח"א, קישו"ע, מנהגי חת"ס ועוד).

נשים בברכת המגילה

מנהג העולם שכשהאיש כבר יצא ידי חובתו, וקורא המגילה לנשים, מברכות הנשים לעצמן, ואם הם נשים

כמה פרטי דינים המצויים בשנה זו

גזית הצפריניים

מותר ליטול הצפריניים לכבוד שבת (שו"ת דברי מלכאל ח"ה סי' רל"ז, ואף בדפורים שחל שאר ימי השבוע אסור ליטול הצפריניים משום איסור עשיית מלאכה, מ"מ כשחל בער"ש מותר דהוי לצורך מצוה).

הסרת הצבע מהגוף

אלו הצובעים את פניהם במיני צבעים לצורך פורים [מצוי ביותר אצל קטנים צובעים את פניהם לצורך תחפושת] - נכון להקפיד לפני שבת לרחוץ ולנקות את פניהם מהצבע, כדי שלא יבוא לידי ספק חילול שבת בעת רחיצת פניהם בשבת (דחלקו הפוסקים אי מותר להוריד הצבע בשבת עצמו, ובס' מנחת שבת (סי' פ' ס"ק קצ"ט) כתב דראוי לכל בעל נפש לזהר שלא להשתמש בערב שבת בצבע כזו או בדיו כזה אשר קשה להעבירו מהידים בער"ש, ואם כבר השתמש בהם ונתלכלכו ידיו כדרך הצובעים או הסופרים הכותבים צריכים לזהר לשפף היטב במים חמים ובבורית בער"ש עד שיעביר מהם כל הלכלוך בכדי שלא יבוא בשבת לידי חשש מחיקה וצביעה, שיכול לצבוע את המגבת בשעת הניגוב הידים).

בדיעבד אם נשאר מהצבע בשבת - אם נשאר סתם טשטוש צבע או כתם בלא איזה צורה או אותיות מותר להעבירם בשבת (הח"א בה"י נטילת ידים כתב דאסור למחוק שחרורית הנמצא על ידיו ולכן אוסר למי שנתפחמו ידיו משחרורית קדירה לנגב את ידיו לאחר שרחצו, וכן החמיר בס' בן איש חי למחוק טיפת דיו שעל ידיו).

אולם במנחת שבת כתב להתיר משום כבוד הבריות, וכן כתב בדעת תורה להמרש"ם בדבר שאינו מתקיים יש להקל, ובס' קצות השולחן מקיל בכל טשטוש על הגוף כיון דכל איסור מחיקה אינו אלא משום דראוי לכתוב במקום המחוק ולכן אסור מדרבנן אף במחוק שלא ע"מ לכתוב, משא"כ בצבע שעל היד שאין הדרך לכתוב שם ליכא איסור כנ"ל, וכע"ז כתב בס' כף החיים וכן הכריעו האחרונים).

ואם כתב אותיות או מספר או מין צורה וכדו' על הגוף - אסור למחוקו בשבת (ראה"כ שליט"א, דרך בטשטוש צבע הקילו דאין זה בכלל איסור מחיקה כיון דאינו מחוק שום צורה וכל האיסור אינו אלא משום שמוחק במקום הראוי לכתובה, ועל הגוף שאינו מקום הראוי לכתובה הקילו משא"כ באותיות וכדו').

בדיקת הכיסים מער"ש

מצוה לאדם למשמש בכיסו בערב שבת סמוך לחשיכה שלא יהא בהם שום דבר מוקצה שאסור לטלטלו בשבת (שו"ע סי' רנ"ב סעי' ז', ואף דהמחבר כתב כן מחשש הוצאה לרה"ר, ולפי"ז במקום שאין רשות הרבים ובפרט במקומות שיש בהם עירוב ליכא דין זה, אולם במשנ"ב כתב בשם המ"א דאף מחשש טלטול מוקצה יש לבדוק כסיו, ואף דספק דרבנן לקולא עכ"ז כיון דדבר מצוי ורגיל לשאת בכיסו דברים ועוד דבכל איכא לברורי). ובער"ש שחל בו פורים וודאי דאיכא חיוב למשמש בכיסיו כיון דמצוי ורגיל לשאת בשבת שהלך בהם במשך היום וכדו'.

שכח מוקצה מעות וכדו' בכיסו בשבת

המוצא דבר מוקצה בתוך כיס בגדו בשבת ינער את כיסו בכדי שהמוקצה יפול מאליו. ואם הוא נמצא במקום שחושש שיפסיד את המוקצה אם ינערנו שם, או שהוא לבוש בבגד שצריך לפשטו בכדי לנער את המוקצה, ואינו יכול לפשטו ברבים וכדו' יכול לילך עם הבגד כשהמוקצה בכיסו עד שיגיע למקום שיוכל לנער את המוקצה, והיינו במקום שיש שם עירוב (ובטעמא דמילתא דמותר יש כמה טעמים א) דנחשב כטלטול מן הצד לצורך דבר המותר וא"צ לנער בדאיכא פסידא למוקצה, ב) להשוועה"ר בס"י רס"ו אפשר דנחשב כטלטול בגופו דאין בו איסור טלטול כלל, ג) כשהוא באמצע הליכה מותר להמשיך בהליכתו מדין עודו בידו והשוועה"ר נקט כן למעשה אף במוקצה מחמת גופו בענין דאיכא פסידא למוקצה).

וכל זה איירי כששכח המעות בתוך כיסו מער"ש, אבל כשהיה מערב שבת בדעתו שישאר המוקצה בתוך כיסו במשך השבת [כגון שלא היה בדעתו להלביש הבגד] - אזי הבגד או הכיס נעשים בסיס למעות ודינם שונה ממה שכתבנו ואכמ"ל

הפגת שכרות בשבת

מי שנשתכר בפורים ונמשך שכרותו עד שבת, מותר לעשות פעולות בשבת בכדי להפיק שכרותו כגון לסוך כפות רגליו בשמן בשבת, ואין זה בכלל איסור רפואה בשבת (שו"ע סי' שכ"ח סעי' מ"א, והטעם כתב הט"ז דמה שמפיג שכרותו ממנו אין זה רפואה).

ביקור חולים "חסדי יואל" ד'סאטמאר

רח' ישמח משה 32 קריית יואל - בני ברק

הודעה ובקשה

אל אנ"ש קהל עדתנו שיחיו

היות כי בשנה זו חל יום הפורים ביום השישי ערב שב"ק ועסקני חברתנו יהיו עסוקים כמדי שבוע בהסעת וחלוקת הסעודות שבת לבתי חולים

ולא יספיקו להגיע לבתי כל אנ"ש להתרימו ביום הפורים לטובת קופת ביקור חולים

לכן יתחילו העסקנים את המגבית של פורים בשבוע הבעל"ט וכן ימשיכו אי"ה גם אחרי פורים

ונא תקבלו אותם בסבר פנים יפות והואילו לתרום ביר רחבה להחזקת חברתנו הכביר והנשגב

בברכת שמחת פורים ושבת שלום
נהגלת ביקור חולים

ביקור חולים "חסדי יואל" ד'סאטמאר

רח' ישמח משה 32 קרית יואל – בני ברק

אל אחינו בני ישראל רחמנים בני רחמנים הע"

ידוע ומפורסם כי בתוככי עיר החסד והמעשים "בני ברק" מתנוצץ אורו המזהיר של מפעל הכביר רב הפעלים "ביקור חולים חסדי יואל" אשר כשמו כן הוא ההולך בעקבי הצאן דרכי החסד של אותן צדיק קדוש וטהור אבינו רועינו כבוד קדושת מרן רבינו יואל זיעעו"א לרדוף אחרי הצדקה והחסד להחיות ולחזק ידי אחינו בית ישראל הנמצאים בצרה וצוקה

אילו היו תורמי מפעלינו זוכים לסייע כוללנו "עטרת זקנים" ולהיות שותף לדבר מצוה בהסעת זקנים וישישים לבית מדרשינו המיועד לשיעורים יומיים ע"י מג"ש נפלא אשר דעת זקנים נוחה הימנו, ואף גם לשיעורי תורה ומקומות תפלה לזקנים עמנו בית ישראל בכל חלקי העיר. **דיינו**

אילו היו תומכי מפעלינו זוכים להיות נמנים חלק כחלק עם עשרות האברכים שמכתים רגליהם בארבע פינות העיר לבקר בביתם של חולים וזקנים, ואף להיות בעזרתם לטיפולם האישי מידי יום ביומו, בנאמנות ובמסירות מתוך אהבת ישראל ואהבת חסד. **דיינו**

אילו היו מחזיקי מפעלינו זוכים ליטול חלק בהכנסת אורה ושמחה לאחב"י יושבי חושך וצלמות, השובתים שבתם בבית החולים בסביבות עירנו ר"ל, חולים ומשמשיהם המקבלים מן המוכן סעודות השבת, על כל פרטי המין וצונן אל יחסר המזג להחיות בהם נפש כל חי. **דיינו**

אילו היו נדיבי מפעלינו זוכים שעל ידי תרומתם ישבעו ויתענגו עשרות משפחות, חולים, גלמודים, וכו', אשר אין ביכלתם לטרוח בערב שבת בכדי לענג את השבת קדשנו בסעודותי, ובדרך כבוד מספקים לבתייהם כל צרכיהם. **דיינו**

על אחת כמה וכמה סגולה וזכיה כפולה ומכופלת אצל המקום עלינו שבתרומת ידכם למען תמיכת מפעלינו תקנו חלק נכבד בכל מעשי הצדקה והחסד הנעשים על ידינו כפי המפורט

אנא ! שאו ידיכם קודש וקבלו את שלוחינו הנאמנים

ביום הפורים הבעל"ט בעין יפה וברוח נדיבה

בברכת שמחת פורים ושמחת תמיד

ההנהלה

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי יצחק אייזיק בן רבי משה יחזקאל זי"ע מקאליב

יומא דהילולא ז' אדר (תקפ"א)

אלה תולדות יצח"ק

השוה כי באם יקבל עליו הרבנות בעיר קאליב יאות לו למחול כל חובותיו, כראותו ר' יצחק אייזיק את מצבו נעתר לקבל את משרת הרבנות אף שהיה נגד רצונו ובשנת תקמ"ב נתקבל לשמש כרב ואב"ד קאליב וגליל סאבאלטש, ומצודתו היתה פרוסה על כל המדינה, וגדולות ונצורות פעל בעיר קאליב וכידוע שהרה"ק מצאנו שאף מאוד להתמנות לרב ואב"ד קאליב אחר פטירתו של ר' אייזיק'ל באמרו שג' פרסאות סביבות העיר קאליב אפשר להרגיש קדושת המקום שנתקדש ע"י עבודתו הקדושה של ר' אייזיק'ל זי"ע

ייעתר יצח"ק

עבודתו הק' שבלב זו תפילה היה במסירות נפש ממש ובכל לבו ונפשו כי ידוע שכל ימיו היה מלא יסורים ומכאובים, ועכ"ז התגבר כארי לעבוד את עבודת בוראו ביחודים והתפשטות הגשמיות, וקולו היה קול ערב ונעים במתיקות נפלאה, כמו שידוע שדרך עבודתו ה' בשירה ובזמרה, ולא רק בני העליה ראו והתפלאו מעבודתו, אלא אפילו הגוים היו מלאים התפעלות מזה. ודרך זו קיבל מרבו הרה"ק ר' שמעלקא והעיד שרבו זכה ברוב חכמתו להשיג את כל השירים שניגנו הלויים בביהמ"ק, ומסופר על הרה"ק ר' אייזיק'ל מזידיטשוב זי"ע שפעם היה מנגן את אחד מניגוניו ואמר שבבכ הניגון הזה להחזיר את הנדח שבנדיח ישראל והוא מסוגל להחזיר בתשובה ולקרב הלבבות של ישראל לאביהם שבשמים, ומלאכים ושרפים רעדו בעת שהרה"ק ר' אייזיק'ל מקאליב שר אותו.

בקאליב היה דר רופא גדול, פע"א עבר על בית מדרשו של הרה"ק מקאליב בשעה שהתפלל וכשמוע את תפילתו אמר: "דאס מוז זיין גבורות ה', דער מענטש האט דאך נישט קיין לינגען", כי ידע את מצב בריאותו.

הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע נולד בשנת תק"א בעיר סערענטש לאביו רבי משה יחזקאל ז"ל, בברכתו של הבעש"ט הק' זי"ע בעת חזרתו מן הנסיעה לארה"ק שלא עלה בידו כידוע עבר דרך ארץ אונגארין ועבר העיר הנ"ל והתאכסן בבית ר' משה יחזקאל שהיה בעל מכניס אורח גדול וקירב אותו מאוד ולפני פרידת הבעש"ט מביתו שאל את ר' משה יחזקאל וזוגתו מה שאלתם ויענו ויאמרו שהם חשוכי בנים ל"ע ושאלתם ובקשתם להיפקד בזש"ק, השיב להם הבעש"ט הק' שאם הם מסכימים שיאבדו רכושם אז יוושעו בעזהש"ט בזש"ק, והסכימו שניהם לדבר, אח"כ הוסיף ואמר להם שיוולד להם בן אשר יאיר את העולם כולו.

ואכן כך הוה בשנת תק"א נפקדו ר' משה יחזקאל וזוגתו בבן זכר וקראו שמו יצחק אייזיק אולם זמן קצר אחר שנולד הילד נפטר ר' משה יחזקאל אשר בינתיים גם נהפך עליו הגלגל וירד מנכסיו ל"ע, וכשגדל יצחק אייזיק הוטל עליו עול פרנסת המשפחה והיה רועה את האווזים, בעת ההוא סיבב בארץ אונגארין הרה"ק ר' לייב שרה"ס זי"ע כדרכו בקודש ופגע בהילד ומיד הכיר את שורש נשמתו הגבוהה, ומיד הלך לבית אמו וביקש ממנה שתמסור לו את בנה הנער והוא יגדל אותו כראוי, ואף נתן לה סכום הגון לפרנסתה, לאחר שהאם נתנה הסכמתה לקחו עמו לניקלשבורג לשיבתו של הרה"ק הרבי ר' שמעלקא זי"ע באמרו לו: הנה הבאתי לך נשמה גבוהה וקדושה מהיכל הנגינה ובוודאי יראה מר לעשותה כלי שלם בכל המעלות, ואכן כעבור כמה שנים גדל לתפארת כגאון אדיר בכל מקצועות התורה.

על כס הרבנות

בתחילה לא רצה להימנות לרב ואב"ד ומאס ברבנות וישב על התורה והעבודה וחי חיי צער ברוחק גדול בעיר סערענטש, בעת ישב בקאליב איש מורם מעם צדיק וחסיד וגביר אדיר ר' יעקב פיש זצ"ל וה' הצליח דרכו תורה וגדולה התאחדו במקום אחד וזכה לשם טוב בכל הסביבה עד שעלה מעלה ונעשה לראש היהודים בארץ, והבחין בהרה"ק ר' יצחק אייזיק כי איש קדוש עובר לפניו קדוש וטהור ובראותו את הדחק אשר שרוי בתוך ביתו בא לעזרתו וגומלו חסידים טובים ע"י הלוואת סכף מבלי לתת זמן פרעון לחובותיו, וכל חובותיו כתב על ספר עד שנצברו לסכום גדול ור' יעקב הנ"ל החליט בנפשו כי לא זו הדרך שישב בביתו על התורה, אלא לירד מן ההר אל העם ולהתמנות לרב ואב"ד, ובא אליו במרמה ואמר לו היות שנצטבר סכום גדול וצריך הוא את הכסף, התחיל ר' יצחק אייזיק להתחנן לפניו שאין לו כסף עכשיו וימתין קצת, ר' יעקב לא רצה לשמוע עד שבאו לעמק

סל מלא ברכות

בשורות אחדות מונח המחזיק את המרובה, אגדך בזה ברכת מולא טבא, בכל לשון של חיבה, קדם חברי וידידי האגדך היקר והנעלה, תורה יר"ש וחסידות אצלו כלולה,

הר"ר יואל היימליך הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת בתו תחי' למול טוב

יחיד שיוכה לעלה ולחנכה על מנעני התורה לשם ולתפארה וכס"ס

כעתירת וברכת ידיך הלומד אתך בצוותא חדא
אלחנן שלמה זלמן גראס

נהל הגמילות חסדים ועזרת חסדים "תומכין דאורייתא"

שע"י בחורי ישיבת מהרי"ט ד'סאטמאר
ישמח משה 22 ת.ד. 84 - קרית יואל בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות לבחורי ישיבתינו הק' בעת שמחתם באירוסיהם למז"ט

קריאה נרגשת

הננו פונים בזה אל מעלת כבוד אנ"ש החשובים היות וימי הפורים ממשמשין ובאין, וכמידי שנה בשנה אנו עוסקים בימים אלו באסיפת כספים לטובת קופתינו הנודע לשם ולתהילה בעזרתו הרחבה לחתני תלמידי ישיבה"ק, ובפרט בימים קשים אלו שמצב הפרנסה מתדלדל והולך אנו משתדלים בכל יכלתנו להיענות לקול בקשות ההלוואות כי רבו, ובפרט שנתוספו ספסלי ביהמ"ד וההוצאות בהאי שתא נתוספו במדה גדולה פי כמה מהשנים שעברו והתשלומים הם אפסיים

כאן המקום לציין כי ההכנסה היחידה שיש לנו היא מהתנדבות נדיבי עם בימי הפורים האלו, ומוכן מאליו גודל מעלת המצוה שאין לה שיעור וערך, וכל המסייע בידינו קונה לעצמו שותפות בדבר מצוה של הכנסת כלה.

אשר ע"כ יוצאים אנו בקריאה דחופה מאד יוצאת מן הכלל אל כל אחד ואחד מאנ"ש החשובים יחיו, אנא קחו את הענין בשיקול הדעת ובכובד ראש נכונה ואל תתעלמו מבקשתנו היוצאת מקול הנצרכים הרבים המתדפקים על דלתי קופתנו ואין אנו יכולים להשיב פניהם ריקם ח"ו, ומקוים אנו שכל אחד ישתדל בכל יכלתו לעזור לנו בעת מצוקה כזאת ועי"ז נוכל להרחיב פעולתנו פי כמה. ושפע ברכה והצלחה יחולו על ראש כל המשתתפים ויתברכו מן השמים בברכות בכפליים, ואך טוב וחסד ירדפוכם כל הימים, עדי נזכה לביאת גוא"צ ומלכינו בראשינו במהרה בימינו אמן.

הכו"ח בכל לשון של בקשה

הנהלת הגמ"ח

קורות וסדר תקופת ימי בית שני מיוסד עפ"י מדרשי חז"ל וספרי אגדה

תקופת בית שני

כ"ה

חורבן שומרון

יוחנן כהן גדול היה דורש טוב לעמו ולירושלים, והחליט להלחם בכותים אשר הציקו לישראל עוד מימי עזרא הסופר אשר בנו להם בית המקדש ומשכו שם כל החוטאים שעל חייבי מיתות עפ"י תורה וברחו לשומרון והוסיפו על רשעתם שפרקו עול התורה והמצוות, וביהמ"ק שלהם לא התחייבו ליתן קרבנות אלא בהתנדבות, וכל מי שבא להסתופף בצל קורתם העשיריהו, וכמובן שכמה עניים ורוע לב מכלל ישראל נמשכו אחריהם, ועתה כשגברה יד יוחנן וה' לו מנוחה מכל אוביו מסביב, החליט לנקום נקמת ה', ועלה על הר גריזים מקום בית מקדשם אשר בנה סנבלט החורני ברשות אלכסנדר מוקדון, ויהרוס אותה עד היסוד בה, והשמיד את הכותים יושבי הר גריזים מלבד מתי מספר שהצליחו לנוס מפניו על נפשם, ובכך הוטר יתד רעה מכלל ישראל.

יוחנן המשיך בדרכו להלחם ביושבי שומרון מקום שישבו שם הכותים והצדוקים שונאי ישראל, ויקיפו את העיר ויחזק הרעב בעיר מאוד, ויאכלו השומרונים את נבלות הפגרים שהיו מושלכים בעיר ברעב, והנה יום הכפורים הגיע ויחזור יוחנן לירושלים מכיון שהיה הכהן גדול, ויעזב את המצור ביד שני בניו הצעירים אנטיגנוס ואריסטובלוס, כששמע אחיו של אנטיוכוס מלך מוקדון שיוחנן חזר לירושלים חשב שעתה יש לו הזדמנות לנקום ביוחנן שיהרוג את שני בניו, והוסיף עוד כמה אלפים חיילים ובאו לעזרת השומרונים, וילחמו אתם בעצם יום הכיפורים, ובעזרת ה' הצליחו מתי מעט ונסו היוונים מפני בני החשמונאים, וכו בזמן שעמד יוחנן אביהם והיה עובד עבודת יום הכפורים בביהמ"ק, שמע בת קול היוצא מבית הקדשי קדשים אומר "נצחו הנערים פרחו הכהונה שהלכו להלחם ביוונים שבאנטיוכא".

וישלחו השומרונים מצרימה לתלמי שיחיש לעזרתם, ויצא יוחנן לקראת מצרים העולה עליו, ויך בהם עם רב וינסו הנשארים, ולא הוסיפו עוד מלכי מוקדון ומצרים להצר לישראל, ויבוא יוחנן לשומרון ויתנה ה' בידו ויך את כל יושבי העיר לפי חרב, ויהרוס את כל מושבות הכותים עד היסוד. **המשך יבוא א"ה**

כשחזר יוחנן לירושלים שבור ורצוץ על רציחת אמו ואחותו, קפץ עליו רוגזו של אנטיוכוס מלך יון, שנשא בלבבו איבה על שמעון אביו של יוחנן ששלח יד להרוג חילו, ויקבוץ עם רב ויעל לירושלים ויצר על חומותיה מסביב, עד שהפילו את החומה החיצונה, ויריעו בני ישראל תרועה על נפילת החומה, ויתאזרו חיל וילחמו אתם ויהרגו באויביהם היוונים ויפלו מהם פגרים רבים, ויברח אנטיוכוס המבוהל מפניהם ויוחן בתוך מחניהו הנשאר רחוק מירושלים.

והימים ימי חג הסוכות היו ממשמשים ובאים, וישלח יוחנן אגרת לאנטיוכוס, שיתן כבוד לה' אלקי ישראל לכל יטרידם במלחמות במשך שמונת ימי החג כדי שנחוג את חג ה' כחוק וכמשפט, ואכן אנטיוכוס נענה לשאלתו וישלח ביד השליחים פר לעולה, וקרנותיו מצופות זהב, ומעוטר באבנים יקרים ויהלומים וגם שלח כלי כסף וכלי זהב וכל מיני בשמים מנחה לה', וישמחו בני ישראל שמחה רבה כל ימי החג ויהללו את ה', ומאז והלאה נהפך אנטיוכוס לאיש אחר והיה מטיב לישראל ומרבה בכבוד הבית, ויצא יוחנן לקראת אנטיוכוס ויביאהו בכבוד בתוכי ירושלים ויכרות עמו ברית ידידות, ויעש משתה גדול לו ולעבדיו וכשראה אנטיוכוס את יפה נוף מושב כל הארץ התפעל מאוד ונדב אוצרות מאבנים יקרות לבדק הבית.

אך יוחנן נלכד בקשרי ידידותו, וכשחזר אנטיוכוס לארצו, ביקש מיוחנן להיות לו לעזר במלחמה עם שכניו וצורריו הלוחצים אותו יום יום, ויעש יוחנן למען שלום ירושלים לכל יבטל ממנו אנטיוכוס את ברית שלומו, ויצא חיל אנטיוכוס עם חיל יוחנן למלחמה לקראת ארשק מלך פרס, וישלח ארשק מכתב ליוחנן, ודיבר על לבו שיסיר מאחרי אנטיוכוס והיוונים אשר טימאו והחריבו את ארצכם ואת מקדשכם, וילכו אחרי הפרסיים (כורש ודריוש) אשר בנו את המקדש, ויברח יוחנן מן המלחמה, ויעל אנטיוכוס לבדו לקראת ארשק, ויפלו אנשיו לפני חיל הפרסיים, ונהרג גם אנטיוכוס במלחמה, וימלוך דימטריוס אחיו תחתיו, ויכרות יוחנן ברית עם הפרסיים, וישב לירושלים.

ליקוט מספרי חסידות במעלת הריקודין בכל ימות השנה ובמיוחד בימי הפורים

עֵת רִקּוּד

בכל ימות השנה רואים על האדם הישראלי את גודל שמחתו בה' ובמצוותיו, אבל בחגיגה הא' יומא קדישתא יום הפורים, כאשר שם שמים מתאבה, וקימו וקבלו בני ישראל את התורה ברצון, אז מתעלה כל אדם ועולה ורוקד בכל כוחו בשמחת היום, ומפזז ומכרכר בכל עוז למעלה מכוחות אנוש.

ידוע מה שמוכא בספח"ק שהרה"ק ר' י"י מאוסטראה זצ"ל, בזמן שהיה בעניות ודחקות גדול, פעם אחת בפורים לא היה לו בבית שום דבר לשמחת הפורים, פתאום נכנס אליו איש אחד לשמוחו, ושמו אתו ורקד אתו, אח"כ גילה שהיה זה מרדכי היהודי בעצמו, כי מרדכי הוא הבעל שמחה של פורים, והוא בכבודו ובעצמו בא לשמח כל אחד שרוצה לשמוח וחסר לו שמחה, עכ"פ חזינן מזה כי עבודת היום ע"י מרדכי היהודי הוא ע"י הריקודין.

וכן ידוע מה שסיפר הרה"ח רי"א לעפקאוויטש ע"ה מתלמידי רביה"ק בעל קדושת יו"ט זי"ע, שפעם בסעודת פורים כמשתה היין שתה הקדושת יו"ט יין לבסומי לקיים מצות היום, ואחר המשתה לקחו שני המשמשים והעלוהו לחדרו, והשכיבוהו על הקאנאפע שינוח קצת מעבודת היום, אבל הקדושת יו"ט קם על רגליו והתחיל לרקוד ולזמר אשרי איש שלא ישכחך ובך אדם יתאמן בך, והיה רוקד ומפזז ומכרכר למעלה מכוחותיו עד שנפל על הקאנאפע מחוסר אונים, ושכב כמה מינוטען, ואח"כ קם שנית לרקוד ולזמר הפסוק הנ"ל, כן היה כמה פעמים עד שהרגיש אפיסת הכוחות ואז השכיב את עצמו לנח קצת. (קונטרס ימי הפורים דברי יוא"ל)

וכן ראינו זה עין בעין אצל הצדיקים בכל הדורות עבודת הריקודין, ובכן אמור אמרנו ללכת ולהביא לפניכם, מעט מזעיר, להציין קצת מן החרכים על גודל הריקודין, בכל ימות ומועדי השנה בכלל ובפורים בפרט.

הריקוד בא מתוך שמחת אהבה

הריקודים באים מתוך שמחה של אהבה וכמו דמצינו במאור ושמש דמבאר ענין שמחת בית השואבה, ולבסוף כתב בענין הריקודין וז"ל: שעל ידי גודל תבערת יקוד אהבתם ויראתם שהיה דולק בלבם, בזה היו מרקדין, ומפני זה היו שואבין שם רוח הקודש, מפני שהמשיכו עליהם אור פנימיות אלקות, ונתדבקו באין סוף ברוך הוא.

ובענין הריקודין מאהבה ידוע מה שסיפר רבינו עובדא דהוה אצל הרה"ק מרן בעל דברי חיים וז"ל: כי הגה"ק בעל קול אריה ז"ל נסע להסתופף בצל קדשו, ופע"א בחג השבעות בבוקר נגש אליו החסיד מו"ה קלמן כהנא ע"ה (שהיה עשיר ונשוא פנים בק"ק סיגעט יצ"ו) ואמר אליו, הנה היום הזה זכינו למעמד הנבחר אשר בחר בנו ה' מכל העמים ונתן לנו את תורתו הקדושה, נחשוב נא ונתבונן מה היה

עמנו אלמלא ח"ו לא הי' חפץ ה' בנו, ולא היה בחר בנו ובאבותינו לתת לנו את תורתו הק', הנה כבוד תורתו נודע למח הריף, ודאי היה נתעלה לגדולה להיות לשר גדול מראשי המלוכה וכדומה, אבל אני בהיותי איש פשוט הרי הייתי נשאר לגוי שפל ונבזה, ואיך הייתי נראה בלי התורה, ועכשיו שקיבלנו את התורה אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו, שזכינו לקבל התורה מסיני, ובתוך כך מרוב אהבה נתלהבו שניהם, והתחילו לרקוד, כשראו החסידים את אלו רוקדים הצטרפו גם הם במעגל הריקודה, ובבוא מרן הדברי חיים אל הביהמ"ד לתפלת שהרית ראה כולם רוקדים, שאל אותם מה זה ועל מה זה, וסיפרו לו ושבע עונג מזה. וכן אמר גם רבינו בעל ברך משה זי"ע, דהריקודין כמוצאי יוהכ"פ באים מחמת מחילת עונות מתוך אהבה.

(ברך משה מויעדים מוצאי יוהכ"פ)

ענין הריקודין

בספר כנסת יחזקאל (פר' נח) מביא מוזיקו הרח"ק בעל מעגלי צדק זי"ע הסבר נפלא בענין מנהגי החסידים בריקודין של מצוה, וז"ל: ענין הריקודין הוא שהנשמה אשר חוצבה מתחת כסא הכבוד, וחלק אחד ממעל היא מושבת תמיד למעלה למקום שרשה העליון, ולהיפך הגוף אשר מעפר יסודו ומקור מחצבתו הוא למטה בארץ והוא מושך גם כן למקור למטה, וממילא בעת דודים כאשר נפש הישראלי יתלהב לעבודת הבורא, יוגדל ויתרבה חשקה ומאוי' לעוף לשמי רום ולשוב לבית אביה מקור מקומה

טהור, ולולא הגוף העכור אשר מכביד עליה על ידי תנועה הפכיית שלו להיות נמשך למקור מחצבתו אשר מעפר יסודו לא היה שום עיכוב ומניעה בעד הנפש לעוף למעלה, ועל כן על ידי מלחמת שני היסודות ההפכיים הללו, היינו הגוף והנפש נתהווה ענין הריקודין אשר האדם קופץ ורוקד למעלה על ידי תנועת הנפש, וחוזר למטה על ידי תנועת הגוף, וכל מה שיוגדל שלימות האדם ושליומות נפשו ויתגבר חלק השמימי על חלק הארצי, ויחשיק יותר החלק השמימי לעלות למקורו ושורשו, בערך זה יוגדל אצלו ענין הריקודין ביתר שאת עכ"ד.

וכעין זה ממש מובא בספר אור הנר בשם ההתם סופר, דהריקוד הוא אשר הרוח ירצה לשוב אל מקורו תמיד למעלה, ואמנם הגוף לא יניחנו לעלות למעלה כי

הוא נמשך למטה אל יסודו מארץ, ואמנם בעת אשר יתעורר הנפש בשמחה של מצוה, יתחזק על הגוף וישאבנו למעלה, ובכל זאת לא יוכל לעלות, כי הרוח גר בארץ הזאת, והגוף הוא תושב, ויתחזק תמיד הגוף עליו ויפילנו אחור למטה, וזהו ענין הריקוד.

כוונת הריקודין

בייטב פנים (מאמר קדישין אות טב) מבאר את המשנה חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין לפניהם באבוקות של אור בידיהן, להבין ענין הריקודין, כי חסידים יכנה אותן בני עליה שעיקר עבודתם בלב בעת המעשה, היינו לכוון לבם למקום ככוונה רצויה, ברזון דרזון בבחי' התפשטות הגשמיות והם סולם מוצב ארצה וראשם מגיע השמימה, ואנשי מעשה הם שעיקר עבודתם במעשה, ואין שכלם משיג בחינת עבודה שכלב, על דרך דאיתא בזה"ק (ח"ב צג ע"ב) זכאה מאן דעביד פקודייה דמאריה אף דלא מכיון כדקא יאות וכו', אלא

שכלתה נפשם ומשתוקקים להגיע למה שלמעלה מזה, דהיינו שעל ידי המעשה יוכו לבא לידי השגה בחינת עבודה שכלב, כמבואר בספרים הק', וזה ענין הריקוד שמנשא עצמו למעלה בכל עת אם שחזור ונופל למטה, עם כל זה מה שרוצה לעלות גם זה חביב וחשיב בעיני ה', כמו שפי' בזה"ק (ח"א ס"ט ע"ב) על הפסוק (תהלים פ"א י) בשוא גליו אתה תשבחם, לשון שבח והלל, והענין הוא שגלי הים בכל עת מנשאים את עצמם לעלות למעלה, כי מים תחתונים בוכים אנן בעינן למיהוי קדם מלכא, וזה חביב בעיני ה', אם שאין בכליתם וגופלין למטה, וזהו פירוש המשנה הנ"ל דאנשי מעשה שאינם יכולים לכוון לבם כראוי למקום ב"ה, עם כל זה מרקדין לפניהם, היינו שמרקדים לעלות למעלה

מקור הריקודין בפורים

הנה ענין הקפיצה בפורים ממקור טהור יהלכון ברש"י מס' סנהדרין (פד' ד"ה רבא אמר) קופץ ברגליו, בדרך שהתינוקות קופצין בימי הפורים, והנה התינוקות כל ימי השנה מתענגים מהקפיצה, ובדק"ל (אור"ח סי' ש"א) בחורים המתענגים בקפיצתם ובמרוצתם מותר להם לרוץ בשבת, אך מדברי רש"י שקופצים בימי הפורים, נראה שיש ענין מיוחדת לזה בימי הפורים.

וכן מצינו שכתב המהר"ם מרטנבורג זללה"ה בקונטרס טעמי המסורת המקרא (פ' נשא) על הכתוב (במדבר י' יז) ולזבח השלמים בקר שנים אלים חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נחשון בן עמינדב, עתודים דנחשון מלא (בוי"ו), וכתבו במסורת שאין יותר, וחד (אסתר ח' יג) להיות היהודים עתודים כתיב (בוי"ו) ועתידים קרינן (בשני יוד"ף), לפי שמרדכי היה מצד אחד מיהודה כדאיתא במגילה (יב:) והיו"ו של עתודים יש לה כמין קרניים ומשונה משאר ווי"ן, לומר שהיהודים יש להיות בפורים כעתידים לשמוח ולקפוץ עכ"ל, ומדבריו אנו למדים כי יש לשמוח בפורים ולרקוד ולקפוץ כעתודים בריקודין של שמחה.

שלפני דרגתם. (עיי"ש באריכות נועם דבריו הק')

ובבחינה זו פירש הגאון ר' לעמיל זללה"ה (החס המשולש פ' דברים) מאמר הכתוב (תהלים קל"א) על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון, על פי מה דאיתא במדרש (איכ"ר פ"ב ס"ז) גדול כים שברך מי ירפא לך, מי שירפא שברו של

השלמים בקר שנים אלים חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נחשון בן עמינדב, עתודים דנחשון מלא (בוי"ו), וכתבו במסורת שאין יותר, וחד (אסתר ה יג) להיות היהודים עתודים כתיב (בוי"ו) ועתידים קרינן (בשני יוד"ק), לפי שמרדכי היה מצד אחד מיהודה כדאיתא במגילה (יב) והוי"ו של עתודים יש לה כמין קרניים ומשונה משאר ווי"ן, לומר שהיהודים יש להיות בפורים כעתידים לשמוח ולקפוץ עכ"ל, ומדבריו אנו למדים כי יש לשמוח בפורים ולרקוד ולקפוץ כעתודים בריקודין של שמחה.

ועפ"י הנ"ל מבאר רבינו שליט"א דברי המסורה, בקרבנות דנחשון נאמר עתודים מלא בוי"ו, ואידך להיות היהודים עתודים ליום הזה, כלומר שהיהודים יש להיות בפורים כעתודים לשמוח ולקפוץ, כי אמרו חז"ל (סוטה לז) קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה, לכן כיון שהוא עבד את השם במדרגה זו, שקפץ במסירת נפש על קדושת השם בבחינת אגן בעינין למיהויה קמא מלכא, על כן רמוז אצלו עבודת היום של ימי הפורים, שכל איש אשר בשם ישראל יכונה צריך להתנשא ולהתרום בבחינת אגן בעינין למיהויה קמא מלכא ע"כ.

*

וכן מצינו בחינה נוספת בעינין הריקודין בדברי מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע וזל"ק: לזה אנו מרקדים וקופצים כאילים ומגביהין עצמינו למעלה, וכוונתנו בזה להתפלל לה' שיקנה אותנו על ידי קנין הגבהה דקיי"ל דהגבהה קונה אפילו באותה רשות שהוא שם ואין צריך להוציא מרשות לרשות, ועל ידי ריקודינו יקנה אותנו הקב"ה, וימשיך אותנו לצאת מבחינת התשובה מיראה לבחינת תשובה מאהבה.

*

וכן מצינו דברים נפלאים בכוונת הריקודין מה שדיבר רבינו שליט"א בשמחת תורה (שנה זו) לפרש ההרוז ידיד

ים הוא ירפא לך, והוא תמוה, ביאור הדבר על פי מה דאיתא במדרש (חובא ברבינו בחיי פ' ויקרא) שמים התחתונים היו בוכים על שנתרחקו משכינת עוזו, ופייסם השי"ת שיקחו מהם ניסוך המים בחג ומלח על הקרבנות, ולפי זה בזמן החורבן שנתבטל מהם הפיוס ודאי חזרו המים לבכות כמקדם, וזהו הכוונה מי שירפא שברו של ים הוא ירפא לך, כי רפואה אחת להם שיכנה בית המקדש, וזה שאמר הכתוב על נהרות בבל שם ישבנו, וכשראינו שבכו המים על שברם גם בכינו אנחנו עמם כי שבר אחד לנו, עכ"ד ודפח"ה.

והוסיף עלה מרן רביה"ק בעל ברך משה כחידושי תורה

(לשמחת תורה עמוד שט) משמיה דמרן בעל דברי יואל זללה"ה שזהו ענין הריקודין בשמחת תורה, שאנו מנשאים עצמינו בחדוותא קדישא להתעורר על ידי זה ולהשתוקק ולבקש להתקרב אל ה', בבחינת אגן בעינין למיהויה קמא מלכא עכד"ה.

*

ובזה ביאר כ"ק מרן רבינו שליט"א (חידושי תורה תשס"ב) ענין הריקודין בימי הפורים דהנה זהו מחובת כל אחד שישתוקק תמיד להתקרב אל ה' ולעבדו באהבה, ובהגיע ימי הפורים והאדם עוזב את מרדיו של כל השנה ומתנשא עצמו להתקרב אל ה' ומקיים מצות משתה ושמחה אז זוכה שיקיים בו מצות חז"ל (מגילה ז) מיחייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא

הריקודין בפורים הוא תיקון על העונות

ומצינו בספח"ק ענינים נוראים ונשגבים על הריקודין בפורים וזה לשון הר"ה"ק מוולעדניק, וזל"ק: יום הכיפורים הוא שבת שבתון עולם הנשמות, עולם המלאכים שמרמים חומר לצורה, ופורים הוא במדרגה עליונה, כי יום הכיפורים הוא רק בפורים בכף הדמיון, אבל פורים עצמו הוא יום שכולו שבת יש בו אכילה ושתייה בחינת עונג, וביום הכיפורים הוא דווקא על ידי בחינת עינוי שאסור בנעילת הסנדל, ובפורים דוקא בנעילת הסנדל, ועל ידי הריקודין מתקנים וזהו שאמר הכתוב (שח"ש ז' ב') מה יפו פעמיוך בנעלים שעל ידי הריקודין מתקנים בחינת הרגלים, שיש אין ברגלים חוטא, גם כן נתקן ונשלם כל הקומה שלימה, עכד"ה.

(שארית ישראל שער הזמנים ט' ע"א)

וכן בכל השנה הוא תיקון על העונות כמו שכתב בספר חמדה גנוזה בזה"ל: שמעתי אומרים בשם הח"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע על מאמרם ז"ל (ראש השנה טז) חייב אדם לטהר את עצמו ברגל, הכוונה הוא שיטהר עצמו על ידי שירקד ברגליו.

ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, שמגודל אור קדושת יום הפורים דעתו מתבשר ומרבה לצפות לה', ואינו יודע אם הוא נחשב לצדיק או לאדם השפל, ומתוך כך כל גופו מתרום מאליו ורוקד בשמחה ובקפיצה לפני קל ה', בכוונה ובתפילה אגן בעינין למיהויה קמא מלכא.

וידוע מה שכתב המהר"ם מורטנבורג זללה"ה בקונטרס מעמי המסורת המקרא (פ' נשא) על הכתוב (במדבר ז' יז) ולזכר

בשמך יגולון כל היום ר"ת בכי"ה, להודיע ולהגלות דבכיה הבאה מבחינת יגולון בחינת השמחה פועל יותר מבכיה הבאה מחמת דאגה ואנחה. (ליקוטי מהר"ן)
אין כניעתך בימי התענית מביאך לקרבה רבה יותר לאלקים משמחתך בשבתות ומועדים, ואם תגדל שמחתך עד שהיא תלכש צורת ניוון וריקוד דע כי הריקוד והניגון הם עבודה לאלוקים והדבקות בו. (כוזרי דף קכט)

הריקודין הם בטבילה במקוה

ועל ידי הריקוד הקדוש הוזהר זוכין להתקדש וליטוהר במקוה של הקב"ה כמו שכתב הרה"ק מלובלין זי"ע כי עיקר טבילה בנורא בהתלהבות השיר הוא כמו בנורא. (דברי אמת תרומה)
וכידוע שהרה"ק בעל אהבת שלום זי"ע בעת הריקודין כפף ראשו בתוך העיגול ואמר עכשיו טבילתי במקוה השי"ת כדכתיב מקוה ישראל ה'. (אהבת שלום כי תשא)

הריקודין להניצל מדינים רעים ח"ו

וכן על ידי הריקודין זוכין להינצל מכל דינים רעים ח"ו כמו שכתב בספה"ק עמרת ישועה, שמענו מאבותינו זצ"ל בשם הגה"צ מהר"ם מקאסוב זצ"ל שאמר להחסידים בשעת שמחת הריקודין וזה לשונו רמסו הקליפות.

וכן כתוב בליקוטי מהר"ן (ח"א) אם שורה ח"ו דינים על ישראל יכולים להמתיקו על ידי ריקודין בין ישראל בשמחה של מצוה.

וכן העיד הרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק זי"ע מה שהיה פעם עד ראוייה אצל הרה"ק מציעשנוב זי"ע, שבביל שבת קודש אחר עריכת השלחן רקדו החסידים, ומו"ח זצ"ל היה לו מיחוש על רגלו והיה קשה לו לרקוד, אמר לו הגה"ק מציעשנוב בלשונו "אין גהינום אז מען שמייסט און מען זאגט אז מען האט געטאנצן צווישן אידן, שמייסט מען ווייניגער". (י"ג אורות)

ויהא רעוא מן שמיא ששמחת פורים ועבודתינו ותפילתינו ישפיע עלינו שמחה והשפעות משמי מעל על כל ימות השנה ברוחניות ובגשמיות עדי נזכה לשמחתן של ישראל בביאת גואל צדק ובבנין בית מקדשינו ותפארתינו במהרה בימינו אמן.

נפש אב הרחמן וכו', ששואל ומתחנן מאת השי"ת, משוך עבדך אל רצונך, שנוכה להתקרב אל הקב"ה, והגם כי בעוה"ר על ידי פגמי הנפש ח"ו נדחו ממחיצתו של הקב"ה, עם כל זה על ידי אשר יריון עבדך כמו איל, בריקודין של מצוה לכבוד הקב"ה, ישתחוה אל מול הדרך, נזכה לחזור ולהתקרב אל הקדושה ולהיכנס במחיצתו של הקב"ה, ועוד זאת יערב לו ידידותיך מנופת צוף וכל מעם, שנוכה להרגיש נועם מתיקות ועריבות של התורה הקדושה ע"כ.

לברר איכל מתוך פסולת

וכן יש להביא כאן ענין נורא מדברי רביה"ק זי"ע בספה"ק דברי יואל שהריקודין הוא מלשון ריקוד (ויפן), והיינו שעל ידי הריקודין מבררין את הפסולת מתוך גופו של אדם, והא לך לשון קדשו: וביארתי כבר בדברי חכז"ל מצינו לשון ריקדה משמש בשני פנים, הא' הוא לשון ריקדה ושמחה של מצוה וכמו שכתוב כיצד מרקדין לפני הכלה, ותו מצינו במלאכת שבת דאחד מן הל"ט מלאכות נקרא מרקד (ויפן) ולא לחינם קראו חכז"ל לשני דברים הללו בלשון אחד, דהנה תכלית מלאכת ההרקדה הרי היא לברר את האוכל מוך הפסולת, וכמו כן תכלית הריקדה בשמחה של מצוה הוא שיבררו את עצמם היטב, (מיזאל זיך גוט דורכויפן) ולזרוק ולרחק מתוך עצמו את הפסולת והרע, וישאר אך האוכל והטוב, ועל כן הוא נקרא גם כן בשם ריקדה "וצריך לכוון לזה בשעת הריקדה שיוברר האוכל מתוך הפסולת וישאר אך טוב", עיי"ש באריכות, ובהמשך דבריו כותב רביה"ק וזה דבריו והנה החטא הידוע רח"ל הוא על ידי כח כל האברים ונעשו כולם פגומים ח"ו, ועל כן קשה התשובה בזה, ולפי זה יתכן דריקוד של מצוה שהוא גם כן עם כל הגוף וכל האברים יחד גם כן הוי תיקון אולי לחטא זה. (דברי יואל ש"ת תשי"ד)

הריקודין הוא המעלה ביותר בתשובה

והתעוררות תשובה הבאה מחמת שמחה וריקודין של שמחה ומצוה, יותר גדול במעלת התשובה הבאה על ידי בכיה. (בית אהרן)

לעילוי נשמות

הרה"ח ר' משה ארי' ב"ר יהושע פריינד ז"ל

נלב"ע ו' אדר

ולעילוי נשמות

הרה"ח ר' יהושע ב"ר חיים נתן פריינד ז"ל

נלב"ע ו' אדר

הוצאת הדפוס בשבוע זו נתגב

ע"י ידידנו הרבני הנכבד והמפורסם

מיה"ר יעקב וסרף לעפקאוויטש הי"ו

אב"י באנטווערפן יע"א

לעילוי נשמות אמו האשה החשובה

מרת אסתר פריינדל ב"ר אהרן צבי ע"ה

נלב"ע ביום הפורים שנת תשס"ד לפ"ק

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

דבר בעתו

שבת זכור – תענית אסתר

יום זה מסוגל מאד להזכיר זכות מרדכי ואסתר וכל מי אשר צריך לבקש רחמים על איזה דבר שצריך להתפלל עליו ויקח פנאי לעצמו ביום זה של התענית אסתר ולומר תחלה מזמור על אילת השחר שדרשו חז"ל על אסתר ואז יערוך תפלתו על בקשת צרכיו ויזכיר זכותם שבזכותם יעתר לו השי"ת ב"ה ויפתח שערי רחמים לתפלתו ותקובל תפלתו ברחון. (קב הישר)

צריך תחלה להתענות תענית אסתר להסיר הקליפה עמלק המפריד בינו לבין אלקיו ואז יוכל אחר כך לקיים מ"ש בש"ס חייב איניש לבסומי בפוריא וכו'. (צפנת פענח)

הנה ביום הפורים הקדוש כאשר ישראל הקדושים שמחים ומקיימים מצוות וחוב תורתנו הקדושה שמחייב אדם לבסומי בפוריא ומרבים בשמחה ואכילה ושתייה ותענוגים, אזי בא השטן ועולה ומקטרג לפני השי"ת ומענה בפיו, הנה ישראל הולכים כל היום בטל מלימוד תורה ומבוסמין ברבוי אכילה ושתייה, ורוצה לערב ח"ו שמחת ישראל הק', אמנם השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו צופה ומביט מדת טובם של בני ישראל עם קרובו, ואומר לו להשטן, ולמה אין אתה רואה מה שעשו ישראל ביום שלפניו, היינו ביום אתמול כי יעבור היום, שאנשים נשים וטף אמרו סליחות ועינו בצום נפשם ועשו מה שעשו תשובה ומעשים טובים כל אחד לפי מדרגתו ובחינתו ואזי השטן יוצא מעוררב ונסתם מכל טענותיו.

הנה ידוע מספרים הקדושים אשר ימי הפורים הם עת וזמן למחילת עונות כמו יום הכיפורים, ואדרבא שהוא גבוה יותר, כי יום כ"פורים הוא כמו פורים בכ' הדמיון [הפועל] וגם ביוצר של פרשת זכור אומרים ואם כל המועדים יהיו בטלים ימי הפורים לא נבטלים, אך יש חילוק כי פורים הוא תיקון הושט להרבות באכילה ושתייה, ויום כיפורים הוא תיקון על הקנה להתענות ולזעוק על המלך מלכי המלכים הקב"ה תפלתו, ועוד יש הפרש כי בערב יום כיפור מצוה להרבות באכילה ושתייה ובערב פורים מצוה להתענות כי הוא תענית אסתר, ולזה "קנה ושט" בגימטריא ע"ת, שאז הוא ע"ת רצון למחילת עונות כמו יום כיפורים. (שאל בחיר ה')

ומהארות פורים ושמחה זוכין ישראל לחירות מן כל גזירות רעות ולא ישלטו בהם שום צר ואויב. (כתם אופיר [קאמארנא] על מגילת אסתר)

בשבת שלפני פורים נפתח תמיד האור הזה להופיע עד י"ד וט"ו שהם ימי משתה ושמחה ובהם קורין את המגלה. (עבודת ישראל)

בפר' זכור ופורים שהוא הזמן דמחיית עמלק להיות אל אחר אסתרס ולא עבד פירין (עי' זוה"ק) אז הזמן לפעול בקדושה לזרע יעקב הולדת פירין בנים חיים וקיימים לעד. (דברי סופרים מהרה"ק ר' צדוק מלובלין)

פר' זכור למחות עמלק שלו כי מי שיש בו מדה גרועה לאות או כעס זה חלק עמלק כשיתגבר על המדה להפכה לטוב מחה עמלק שלו רק קשה מאוד שיוכה לתקן ולהשיג נשמתו אחר שזכינו לקרות פר' מחיית עמלק תורה הק' מסייע לנו למוחקו. (שפתי צדיק)

שבת פר' זכור הוא זמן המסוגל לעקרנות שיפקדו בזרעא חייא וקיימא. (תורת אבות)

אמרו בגמרא שברא הקב"ה הרפואה קודם למכה וי"ל שזה רומז על קדימת שבת זכור לפורים שקדושת השבת היא קדימת הרפואה להמכה שע"י זה יוכלו נפשות ישראל להכניעו בפועל בפורים שאחר השבת. (תורת אמת)

תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח פי' כי השכחה נמשך מקליפת עמלק שהוא משורש הדעת שבקליפה הפוגם את דעת התורה אבל כאשר תמחה את זכר עמלק מתחת השמים אז לא תשכח את התורה. (ארון עדות)

כתב זאת זכרון בספר וגו' פי' ע"י מה שנכתב בספר ע"י זה נמחה זכר עמלק כל מה שהספר נכתב יותר דהיינו תורה שבע"פ אז יותר נמחה זכר עמלק כל איש ישראל כל מה שהוא עושה צריך לראות שבו העשיה יתמחה הזכר של עמלק וכאשר יהיה נוהר בזה כל בר ישראל אזי בטוח אני אשר חוש מהר יהיו פטורים מכל הצרות. (בית אהרן)

הנה המחשבה והדבור אפשר לנו לקיים במחיית עמלק אבל המעשה האידך אנו יכולים לקיים אבל כאשר אנחנו מקיימין אותן במחשבה ודבור והבטחון בה' אשר יחיש פדותינו ונקיימם בפועל הנה הוה כאלו קיימנו בפועל גם היום. (בני יששכר)

הכנה לפורים – ימי הפורים

כמו ביוהכ"פ עיצומו של יום מכפר בן ימי הפורים עיצומו של יום עושה מחיית עמלק, רק האדם צריך שיוכור שהיום יום הכיפורים וכן שהיום פורים.

הנה פורים נמצא סגולת פקודת ישועה בורע של קיימא, כי תיבת פורים יורה על פריה ורביה, ובגמרא מצונו על פורים בלשון פוריא, שבוודאי מורה על זה. (תורת אמת)

ימי הפורים האלה הם המעמידים את רגליהם של ישראל שלא יתמוטטו ח"ו בגלות. (שם משמואל)

מבואר בספה"ק שבפורים הוא גמר חותם לטובה כטעם ונכתב ונחתם בטבעת המלך. (עטרת ישועה)

והימים האלה נזכרים ונעשים כי ימים האלה יש להם סגולה תיכף שמוזכרים דבר טוב על ישראל תיכף נעשה כך וזה נזכרים ונעשים. (תורת חיים)

והימים האלה נזכרים ונעשים, שבימים האלו אנו נזכרים לפניו ית' לטוב, ונעשים כל משאלותינו. (תורת אמת)

בשם הרד"ק מברדיטשוב כי בנס פורים הראה הקב"ה שאפי' אחרי שהגור דין נכתב ונחתם, מכל מקום על ידי תפלות ותחנונים ותשובה יכולים ישראל לפתוח כל השערים, על ידי תפלותיהם הם יכולים לבקוע את כל השערים, ואפי' מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. (בית אברהם)

תשועתם היית לנצח כי ימי הפורים האלה לא יעברו לעולם ונזכרים ונעשים ממש בכל דור ודור כמבואר בשם אא"ז זלה"ה, ותקומתם בכל דור ודור ע"ד מלחמה לה' בעמלק מדור דור להודיע דכל קוץ לא יבושו כל היינו כמו כל שהוא ר"ל אף שהם מקוים מעט לא יבושו לנצח.

(דגל מחנה אפרים)

וכך ע"ד זה גם גלוי אוא"ס ב"ה בפורים מאיר על כך א' מישראל בחי' כי אתה אבינו וכו', עוד יובן דוגמא לכ"ז ממ"ש ב' שלח (סד"ה והיה לכם לציצית) דכ' האריו"ל שקדושת הטלית גדלה מעלתה במאד מאד על קדושת הציצית שהן רק נימין נמשכים מהטלית רק מפני גודל מעלת קדושתה אינו יכולה להתלבש בטלית הגשמי ממש כמו בציצית ולכן אין בטלית הגשמי שום קדושה כלל ומותר להשתמש בה דברי חול משא"כ בציצית, וכן עדי"ו האור הנמשך בפורים גדלה מעלתו במאד מאד על האור שמאיר ביו"ט ולכן שמחת פורי' גדולה במאד משמחת יו"ט כנ"ל רק מפני גודל האור בבחי' א"ס ממש אינו יכול להאיר בגלוי כמו האור המאיר ביו"ט ולפיכך אין איסור בעשיית מלאכה בפורים.

הנה עתה בעיונותינו הרבים ערבה כל שמחה, כי יאמר נא ישראל מי האיש הירא את ה' ושמח בפורים לכבוד שמו הגדול, כי אם הוללות וסכלות ונעשה מהעיקר טפל בעיונותינו הרבים וחוטאים ומחטאים, ומושכים ב"ן את בשרם ולא ידעו ולא יבינו אופן ועל מה הוקבעה בודאי קוראים המגילה ברבים, אבל ההמון לא יבינו הדברים כי אם כקורא סיפור מעשה בעלמא ולא נתנו לבם כי אם להתלוצץ ולשמוח, קול נותנים בבית ה' כיום מעור, על כן זאת לפנים בחכמי ישראל לאסוף העם לחצר בית ה' יום או יומים קודם לספר להם גודל נסי ה' ונפלאותיו ועל מה הם שמחים ולהודיעם כי גדול ה' ומהולל מאד, ועלינו לבטוח עליו כי עבדים אנחנו ובעבודתנו לא עזבנו אלקינו וכו' וכן עשו רבותינו הקדושים חכמי התלמוד כמבואר במס' מגילה ר' פלוני פתח פתח להאי פרשתא מהכא, ור' פלוני מהכא, משמע שהיו דורשים לההמון נסי ד' ונפלאותיו וכן עשין רבותינו קדושים אשר עודם חיים ד' יוסיף להם אורך ימים ושנים. (דרשות חתם סופר)

הימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור משפחה ומדינה לעשות לעצמו הכנה טובה ושלילה למחות זכר עמלק.

(מאיר עיני חכמים)

בפורים מתגלה מדת מטה כלפי חסד, שאפילו מי שאין לו דעת מכניסים אותו בעל כרחו לתוך החסדים ענני באמת ס'גיט אזויניע ליכטיגע טעג צריך להתפלל לה' שיהא במעט אמת, כי אחר כך הלא מתבלבלים אבל מקודם הרי אפשר להתפלל שיהא במעט אמת, כי בפורים כל הפושט יד נותנים לו, אך כמו שיש ילד שנותנים לו צעצוע כל שהוא והוא מתפתה בזה וליותר גדול נותנים לו מיני מתיקה וכו' כמו כן יש מי שנותנים לו רוחניות גם כן משטאפט איהם מיט מדרגות, ובתוכו כלול שקר.

שמעתי בשם הרב ר' יוסף דוד בן לאותו צדיק ר' הירש ליב מאליק, שפעם אחת היה בימי הפורים אצל הרב הקדוש מו"ה אברהם יהושע העשיל האפטא, ואמר ר' יוסף דוד להרה"ק, הושיעה אדוני היום לתשובה שלימה, כי ביום הזה כל הפושט יד נותנים לו, והרה"ק קענע לו בראשו.

(אילה שלוחה)

אאמ"ר זצוקל"ל אמר, שכפי התענוג והחיות של כל אחד שמקבל בפורים כך הוא בליל שמורים, וכפי שהוא בליל שמורים כך הוא ביום הכפורים, כל אחד לפי מדרגתו בעבודת השי"ת.

בפורים יכולים לבוא לשמירת הברית ע"י שמירת הברית יכולין לבוא לשמחה כמ"ש רבי נטע נטיעה בפורים ומסקינן נטיעה של שמחה שיהי' אדם שמח בתורה ובמצות ונטיעה זו היא בפורים. (חידושי הרי"ם)

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

יד

יום ה' פרשת משפטים תשס"ח לפ"ק

בשמחת שבע ברכות אצל כ"ק אדמו"ר רבי מרדכי דוד אונגאר שליט"א מבאבוב

לרגל נשואי בתו תהי'

נישט געגעבן 'יהושע' נאך הרה"ק רבי יהושע'לע קאמינקער ז"ל (הותנו של הרה"ק ר' שלמה מבאבוב זי"ע), אבער ווען ער האט גענומען מיין שוואגער פאר אן איידעם (הגה"צ רבי יהושע רובין שליט"א) איז אים דאס פארענטפערט געווארן...

רבינו: דער טאטע ז"ל האט דערציילט אז הרה"ק רבי מאטעלע טשערנאבלער ז"ל האט געהאט אכט זון, ער האט געהאט אלע שבעה רועים, אברהם האט געהייסן דער טריסקער מגיד זצ"ל, יצחק האט געהייסן רבי איציקל סקווערער ז"ל, יעקב איז געווען דער טשערקאסער רב (הרה"ק רבי יעקב ישראל זצ"ל), משה איז געווען רבי משה מקאריסטשוב זצ"ל, אהרן איז געווען רבי אהרן טשערנאבל זצ"ל, דוד איז געווען רבי דוד'ל טאלנער זצ"ל, דעם נאמען יוסף האט ער נישט געגעבן, נאר ער האט געגעבן יוחנן (הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטרוואקא), האט ער געזאגט אז ער האט וועגן דעם נישט געגעבן קיין נאמען "יוסף" ווייל ס'זאלט ווען געשאדט פאר א שידוך...

האדמו"ר שליט"א: דער זיידע ז"ל פלעגט זאגן אז רבי מאטעלע, ווען מיאזי אים געקומען פרעגן איבער א נאמען פאר א מיידל, האט ער מער געטראכט ווי ווען מיאזי געקומען פרעגן ביי אינגל, כדי ס'זאל נישט שאטן פאר 'כלה וחמות'.

רבינו: איך האב געהערט אז דער דברי חיים האט א נאמען געגעבן פארן אייניקל הרה"ק רבי שלמה'לע באבוב'ער ז"ל, "חיים שלמה"... כך שמעתי, אז ער האט געגעבן דעם נאמען 'חיים' פאר אן אייניקל בחיים חיות.

האדמו"ר שליט"א: ווען ער האט געזאגט "ויקרא שמו בישראל חיים שלמה". אבער אויסגעלאזט האט ער שוין נאר "שלמה".

דער זיידע ז"ל האט דערציילט א פלא'דיגע מעשה וואס איז געווען ביים איידעם הרה"צ ר' יצחק טובי' רובין ז"ל, די צדיקת

דברו אודות כ"ק אדמו"ר רבי נפתלי צבי זצ"ל מבאבוב

שאביו (כ"ק אדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל) קרא לו על שם זקינו

הרה"ק בעל זרע קודש מראפשיץ זי"ע

האדמו"ר שליט"א: איך האב עם קיינמאל נישט פארשטאנען ביז ווען איך בין געווארן עלטער האב איך אנגעהויבן צו טראכטן, אז ער האט נישט געהאט קיין נענטערן זידן נאך וועמען צו געבן א נאמען.

זיין טאטנס (הרה"ק מהר"צ מבאבוב הי"ד) טאטע האט דאך געהייסן שלמה (הרה"ק ר' שלמה מבאבוב זי"ע) (כשמו), נאך הרה"ק ר' מאיר נתן (אביו של הר"ש, בן רבינו הדברי חיים זי"ע) האט ער נישט געגעבן ווייל ער איז ל"ע אוועק יונגער היים, ווידער פון די מוטער'ס צד האט נאך געלעבט דער זיידע, הגה"צ רבי חיים יעקב מייטלבוים זצ"ל מלימנוב, ווען ער איז געבוירן געווארן. דעם לימנוב'ער רב'ס שווער איז ווידער געווען דער ערשטער באבוב'ער רב, און ער איז געווען א זון פון הגה"ק רבי משה יוסף מייטלבוים מאיהעל זצ"ל (בן מרן הייטב לב), וואס ער איז דאך אויך אוועק יונג ל"ע.

ווידער מצד דויקוב (הרה"ק רבי מאיר נתן זי"ע בן הדברי חיים היה התן הרה"ק רבי אליעזר מדישקוב זי"ע), 'אליעזר' נאך הרה"ק רבי אליעזר'ל דויקוב'ער ז"ל האט ער נישט געקענט געבן, ווייל דער זיידע (אבי אמו) הרה"ק ר' שלום אליעזר'ל מראצפערט זי"ע האט דאך נאך געלעבט. נאכן קאמינקער רב 'שלום' (הרה"ק ר' שלמה מבאבוב היה התן הרה"ק ר' יהושע מקאמינקא בן הרה"ק ר' שלום מקאמינקא זי"ע) האט ער דאך אויך נישט געקענט געבן מהאי מעמא.

רבינו: ער וואלט נאך געקענט געבן 'דוד' נאך הרה"ק ר' דוד'ל קישאנוב'ער (הותנו של הרה"ק ר' משה יוסף מ"ב מאיהעל זי"ע).

האדמו"ר שליט"א: דער שווער ז"ל פלעגט זאגן א ווערטל, אז איין נאמען איז אים געווען א חידוש, פארוואס ער האט

יונגערמאן, און ער האט געוואוסט אז דער ראפשיצער רב איז ברוגז אויף איהם, איז ער אנגעקומען בזמן וואס רבי שלמה לייב האט זיך דארט געוויימט, ער האט גענומען דאס קינד און איהם גע'מל'עט.

נאכדעם האט ער זיך געכאפט וואס ער האט דא געטוהן, איז ער אוועקגעפארן צום ראפשיצער רב בעטן אז ס'זאל אים נישט שאטן. זאגט אים דער ראפשיצער רב "איך קען דיר גארנישט העלפן".

דער יונגערמאן איז דערויף ארויסגעגאנגען אויפן פעלד, איז געקומען צו לויפן א אקס און האט אים ל"ע דער'הרגעט.

האדמו"ר שליט"א: דער ראפשיצער רב איז געווען ברוגז אויפן בני יששכר, ווייל ער האט מקרב געווען רבי שלמה לייב'ן.

רבינו: דער ראפשיצער רב האט פארגעהאלטן דעם בני יששכר, פארוואס ער איז אים מקרב, האט ער געזאגט אז ער האט אים געזעהן מאנצן אין די זאקן ביים רבי'ן אין לובלין אויפן מיש, און אויב ער האט ביים רבי'ן פון לובלין געקענט מאנצן אויפן מיש מוז זיין אז ער איז א אדם גדול.

האדמו"ר שליט"א: ס'איז געווען דער משכיל יוסף מארלער, ער האט עפעס געהאט מיטן בני יששכר... (ע"י ב"ס דברים ערבים המעשה באריכות).

רבינו: ער האט דאך געזאגט אז הלצה אויפן חשבון פון יעקב אבינו ע"ה...

האדמו"ר שליט"א: דער בני יששכר האט דאן געזאגט אז ער וועט זיך ל"ע שמד'ן יום הקדוש, ער איז דאן געלאפן צום ראפשיצער רב ער האט זיך געוואלט באשיצן דערפון, האט אים דער ראפשיצער רב געזאגט "מצוה לשמוע דברי חכמים".

למעשה איז געווען אז ער האט זיך געוואלט שמד'ן ר"ל אום יום הקדוש, ער האט זיך נאר איינגעהאלטן ביז ביינאכט, כדי די קללה פון בני יששכר זאל נישט מקוים ווערן. האט דער ראפשיצער רב געזאגט שפעטער אז ער האט זיך טועה געווען, ווייל ביי א בן נח איז לילה הולך אחרי היום, מילא האט ער גארנישט אויפגעטוהן...

רבינו: אין צאנז האט מען געמאכט א שהכל אויף די בראנפן נאך פאר די מוונות?

האדמו"ר שליט"א: כ'מיון אז אין צאנז האט מען געמאכט פריער א מוונות, אין קאמינקא האט מען געמאכט פריער א שהכל.

ובירך רבינו להתחיל להאדמו"ר ולהמחותנים

ונשאר עד לאחר ברכת המזון ונתכבד בשבע הברכות

ואח"כ רקד רבינו עם החתן והמחותנים

נחמה'לעם עלטסטע זון איז געווען הרה"צ רבי הערש מישלינצער, בשעת'ן ברית האט נאך רבי הערשעלע טורנער ז"ל (בן הרה"ק ר' מרדכי דוד מדאמבראווא זי"ע) געלעבט, ער איז געווען דער עלטער זיידע (חותנו של מרן הדברי חיים זי"ע) ווען מ'איז אריינגעקומען זאגן מול טוב פאר די יולדת און מ'האט איר געזאגט אז מ'האט געגעבן דעם נאמען הערש, האט זי פארשטאנען אז דאס מיינט אז דער זיידע איז שוין נישטא, און מ'האט דאס באהאלטן פון איר, זי איז געווארן דערשראקן, האט דער צאנזער רב איר בארוהיגט און געזאגט 'דער זיידע לעבט, און ער וועט נאך דערלעבן דעם תנאים פון דעם קינד'.

עס איז געווען א חידוש וואס ער האט געזאגט דעם לשון, געווענליך זאגט מען אז ער וועט דערלעבן די חתונה, ס'איז געווען א פלא, ס'האט זיך ארויסגעשטעלט אז ביים תנאים האט ער נאך געלעבט און ביי די חתונה נישט.

למעשה, האט מען א נאמען געגעבן הערשל, אפי' דער זיידע האט נאך געלעבט.

רבינו: ווען דער איהעלער רב (הנה"ק רבי משה יוסף ז"ל) איז געבוירן געווארן האט דער זיידע ז"ל דער ייטב לב א נאמען געגעבן "משה", נאכן ישמח משה, נאכן ברית איז ער אריינגעגאנגען זאגן פאר די רביצין די יולדת מול טוב, און ער האט דערציילט אז מ'האט א נאמען געגעבן "משה", האט זי אוועקגע'חלש'ט, איר פאטער האט געהייסן משה דוד, דער טאלטשעווער רב, ער האט געוואוינט אין ארץ ישראל, און זי האט געמיינט אז ער לעבט שוין נישט. ער האט זיך פשוט געהאט פארגעסן, און ער האט געגעבן דעם נאמען נאכן זיידן בחייו פונעם שווער. האט ער צוגעגעבן דעם נאמען "יוסף", אזוי האט מען אים גערופן 'משה יוסף'.

ער האט דאן געזאגט אז ס'וועט נישט שאטן פארן אריכות ימים פונעם שווער דער טאלטשעווער רב.

כ'האב געהערט פון טאטן ז"ל, ער האט אמאל דערציילט, דער באבוב'ער רב רבי שלמה'לע ז"ל איז דאך געווען רב אין ביקאווסק, האט ער געהאט ל"ע עגמת נפש מיט קינדער, עס האבן זיך נישט געהאלטן די קינדער, ער איז געווען אין צאנז, האט אים דער דברי חיים געזאגט אז פון זיין פענסטער קען מען זעהן די דירה פון הרה"ק רבי שלמה לייב לענטשנער זצ"ל, האט ער געהייסן אז מ'זאל פארמאכן די פענסטער. ס'איז א פלא.

איך האב געהערט די מעשה פונעם טאטן ז"ל.

דער ראפשיצער רב האט געהאט א קפידא אויף דעם דרך פון רבי שלמה לייב לענטשנער זצ"ל.

אמאל האט איינער געמאכט א ברית, און ער האט מכבד געווען רבי שלמה לייב מיט סנדקאות, איז דארט געווען א

ליל שישי פרשת משפטים תשס"ה לפ"ק

ביקור אצל מחותנו כ"ק אדמו"ר רבי יוסף צבי דושינסקיא שליט"א

נשיא מוסדות וישיבת בית יוסף צבי בעיה"ק ירושלים ת"ו

ס'איו געווען ידוע, אז פון די תלמידים פונעם רבי'ן ז"ל (מהרי"צ דושינסקיא זצ"ל) איז קיינער נישט מיטגעכאפט געווארן, נישט מיט אצ"ל און נישט מיט די אלע. אלע זענען געבליבן ערליך.

רבינו: ס'איז געווען שרעקליך, איבעראל זענען געפאלן קרבנות, זייער אסאך קרבנות. עס איז געווען אזא שרעקליכע ערבובי, א פחד.

א' הנבחים: עס איז געווען א גרויסע עניות, און זיי האבן געגעבן געלט.

רבינו: די חברה האבן נישט געגעבן קיין געלט דעמאלסט. דער נסיון העוגי איז געווען ביי די ערשטע וועלט מלחמה. אין די תקופה איז געווען א גייסט פון קעמפן, א גייסט פון רעוואלוציע, דאס איז געווען דער נסיון לידער, דאס האט געשלעפט די בחורים.

האדמו"ר שליט"א: עס האט מיר דערציילט איינער וואס האט געלערנט אין ע"ץ חיים, מ'איז אריינגעקומען אהין, איינער האט ארויסגענומען און געזאגט כוועל דיר ווייזן א שיינע זאך, ער האט אים געוויזן א רעוואלוציער און געזאגט 'וויילסט און האבן אזא זאך קום מיט מיר. און ער איז געגאנגען.

א' הנבחים: דער גייסט איז געווען אז ערליכע אידן זענען געווען זייער אראפגעקוקט. הגה"צ רבי יעקב מאיר (שעכטער שליט"א) האט מיר דערציילט אז אין יענע צייט אז איינער האט עפעס געוואלט דערציילן אין ביחמ"ד אז מ'זאל אים גלייבן, האט ער געזאגט 'כ'האב עס געהערט פון א פרייען איד'... די ערליכע אידן אליין האבן זיך געשפירט אראפגעקוקט.

רבינו: די סטרא אחרא האט געהאט אזא כח, ס'איז געווען אזא נאציאנאליסטישע גייסט.

מיר קענען דאס היינט נישט פארשטיין וואס דאס מיינט. קען מען דען היינט פארשטיין ווי אזוי מען האט אמאל געדינט עבודה זרה? קען מען דאס משיג זיין? קלוגע מענטשן זאלן דינען ע"ז ואבן, פארשטענדליכע באזעסענע מענטשן זאלן דאס טוהן? דאס איז געווען דער יצר הרע פון יענע תקופה.

א' הנבחים: ווען מיר זענען געגאנגען נאך געלט נאך א מחאה, מיר זענען געגאנגען אין די ספרד'ישע שול, האבן אידן מיט מלית ותפילין געשריגן אויף אונז 'א שאד היטלער האט אייך נישט פארברענט' ר"ל. אין יענע צייט איז נישט געווען אזוי ווייט פון די קריג. אזוי שטארק איז געווען דאס ציונות איינגעכאפן.

האדמו"ר שליט"א: עס האט מיר דערציילט א אינגערמאן, וואס זיין מאמע האט אים דערציילט אז איר מאמע הרה"ח ר'

האדמו"ר שליט"א: רבי מרדכי (יאקאב) ע"ה איז דאך געווען א תלמיד פונעם זידן ז"ל (הגה"ק מהרי"ן דושינסקיא זצ"ל גאב"ד ירושלים).

(כניז הי"ו נכחו שם)

רבינו: יא, ער איז נישט געווען קיין תלמיד אין חוסם, ער איז שוין אנגעקומען קיין ירושלים.

א' מבני ר' מרדכי הנ"ל: ער איז שוין אנגעקומען קיין ירושלים בשנת ת"ש.

עס איז אינטערסאנט אז ווען דער רבי מרן בעל דברי יואל ז"ל האט אים געטראפן אין ירושלים בשנת תש"ו, האט ער זיך געוואונדערט אז ער איז דארט. האט מיין טאטע געזאגט אז איידער ער איז ארויפגעפארן קיין ארץ ישראל איז ער געווען ביים רבי'ן, און דער רבי האט אים געזעענט. האט אים דער רבי געזאגט "איך האב קיינעם נישט געהייסן גיין קיין ארץ ישראל". האט ער געזאגט אז זיין טאטע איז אריינגעגאנגען נאך יו"ט, האט ער געפרעגט וואס ער זאל טוהן ווייל ער וויל אנטלויפן פון מיליטער, צי ער זאל גיין קיין ארץ ישראל, דער רבי האט איהם נישט גענטפערט, נאר ער האט אים געזאגט "זיי מצליח".

עס איז געווען א חידוש אז שוין נאך די אלע צרות וואס מ'האט מיטגעמאכט, האט דער רבי נאך געזאגט מיט אזא שמאקייט אז ער האט קיינעם נישט געהייסן קומען קיין ארץ ישראל.

רבינו: א איד איז געווען ביי מיר נישט לאנג צוריק, אן ארץ ישראל'דיגער איד, זיין מוטער שטאמט פון סיגוט'ער חסידים, זיי האבן דעמאלסט פאר די קריג געוואלט ארויפפארן קיין ארץ ישראל, זענען זיי געווען ביים פעטער ז"ל, האט ער געזאגט אז זיי זאלן נישט פארן. זיי זענען אבער יא געפארן. דערציילט דער איד אז מען האט ביי זיין מאמע'נס ברודער נישט געקענט טרינקען אין שטוב קיין גלעזל וואסער ר"ל.

א' הנבחים: מיין טאטע (כנ"ל) פלעגט דערציילן אז פון א גאנצן שיף וואס איז ארויפגעפארן קיין ארץ ישראל, איז געבליבן פיר ערליכע בחורים. עס איז געווען אויפן שיף א ווישעווער תלמיד, ער האט געקענט פליין לערנען, אויפן וועג האט ער א גאנצע צייט פארגעלערנט שיעורים, זיי האבן זיך געהאלטן עקסטער אויפן וועג. נאך א האלב יאר וואס זיי זענען אנגעקומען קיין ארץ ישראל, האט ער שוין נישט געלייגט קיין תפילין ר"ל.

האדמו"ר שליט"א: ירושלים'ער משפחות אליין, בשעת ווען אין ארץ ישראל איז געווען דער שווערער מצב, בשעת עס זענען געווען די אונטער-גרונד גרופעס, די אצל'ניקעס, איז כמעט נישט געווען קיין משפחה וואס איז נישט געפאלן קיין קרבנות ברוחניות.

ווען די יושבים האבן אים געפרעגט וואס דער רב האט געזאגט האט ער געזאגט אז דער רב האט אים געגעבן רשות צו פארן, האבן זיי איהם געפרעגט "האסט געפרעגט, צי דו האסט געזאגט?!", האט ער געזאגט "ניין, איך האב געפרעגט", ווייל ס'איז ביי זיי געווען א חידוש אז דער בעלזער רב זאל האבן מסכים געווען דערצו.

ובירכו רבינו: לחיים, לחיים, אז עס קומט א גאסט וואונטשט מען "צאתכם ובואכם לשלום", אז מ'קומט אהער זאל דער אייבערשטער העלפן מ'זאל זיין דא געזונטערהייט, און אהיימפארן געזונטערהייט, און האבן גרויס הצלחה.

א' הנזכרים: הגה"ק מהר"צ דושינסקא ז"ל האט געהאט א שייכות מיטן עצי חיים.

רבינו: די ערשטע תשובה אין יו"ד איז געשריבן געווארן צו איהם. ער האט אויך געזאגט אויף אים א הספד.

א' הנזכרים: איך געדענק אמאל האט דער רבי דער ברך משה ז"ל גערעדט איבער דעם אז ער האט געגעבן א קוויטל פאר הגה"צ רבי זלמן לייב ז"ל נאך די פטירה פונעם עצי חיים.

רבינו: ווען דער זיידע ז"ל איז דורכגעפארן חוסט אין די תקופה וואס הגרי"צ זצ"ל איז געקומען פון גאלאנאטא קיין חוסט, איז ער אריינגעפארן קיין חוסט אים באזוכן. שפעטער איז ער צוריק געקומען אפגעבן דעם באזוך, ער האט זיך נאכנישט אזוי אויסגעקענט מיט די חסידים, די סיגוטער חסידים אין חוסט האבן אים געבעטן אז ער זאל רעדן אין לערנען, איז געווארן א שמועס אין לערנען, דער צוג האט געדארפט פארן 5 אזויגער נאכמיטאג, אבער עס האט זיך פארצויגן א פלפל א לאנגע צייט, און מ'האט פארשפעיטגט דעם צוג.

ווען ער איז אוועקגעגאנגען איז דער חוסטער רב געווען מלא התפעלות, ער האט זיך נישט פארגעשטעלט אז א חסיד'ישער רבי זאל אזוי קענען לערנען... ער האט נישט געקענט קומען צו זיך פאר התפעלות.

האדמו"ר שליט"א: חוסט אין סיגוט זענען נישט ווייט, ביידע זענען אין מארמאראש.

רבינו: יא, אוודאי דער ייטב לב מיטן מהר"ם שיק (שהיה אב"ד חוסט) זענען געווען שטארק בידידות, דער קדושת יו"ט איז געווען זייער בידידות מיטן ערוגת הבושם (אב"ד חוסט), עס איז אלס געווען א שטארקע קשר חוסט מיט סיגוט.

האדמו"ר שליט"א: איך האב געהערט אז דער גאלאנאטער רב האט געזאגט פאר א תלמיד, אז דער דרך פון חתם סופר ותלמידיו איז נאנט צום דרך פון תלמידי בעל שם טוב, דערפאר זאל ער גיין אין א אונגארישע ישיבה און נישט אין א ליטווישע ישיבה.

ונפרד ממנו רבינו לשלום

אשר אנשיל וואקסמאן ז"ל - ר' וועלוול אייזנבאך'ס שווער - האט געוואוינט אין צפת, און חיים ווייצמאן ימ"ש איז געקומען צו איר טאטן אין שטוב, ער איז געווען א מלמד - ער איז ארומגעגאנגען צו אלע מלמדים און כלי קודש אין צפת און די גאנצע געגענט - זי איז געווען א קליין מיידל און זי איז דארט געזעסן און געזעהן ווי ער נעמט ארויס פון מאש א ליסטע, און ער זאגט פאר איר טאטן ווילסטו מיטקומען מיט אונז באקומסטו אלעס וואס דו דארפט, געלט וכדומה.

ער האט אויפגעשריבן אויף זיין רשימה אויף די רעכטע זייט די אלע וואס זענען מיטגעגאנגען מיט אים, און אויף די לינקע זייט די וואס האבן זיך נישט געוואלט צושטעלן.

זי האט אריינגעקוקט אין די ליסטע און זי האט געזעהן ווי די רעכטע זייט פון די רשימה איז פול... אבער איר טאטע האט געזאגט לא! ער איז געווען א מלמד, ער האט זיך אוועקגעצויגן קיין חיפה און ער האט דארט געעפענט א גראסערי, און אזוי האט ער געראטעוועט די משפחה, ער איז דארט געווען דער איינציגסטער וואס האט נישט גע'חתמ'ט.

רבינו: אין צפת און אין טבר' איז נישט געווען דער ירושלימ'ער גייסט, זיי זענען נישט געווען אוועלכע קעמפערס, וועגן דעם איז עס געפאלן.

עס זענען געווען אסאך ערליכע אידן אין די שטעט, אבער נישט קיין לוחמים.

האדמו"ר שליט"א: אין טבר' איז דאך געווען הגה"צ רבי משה קליערס זצ"ל, דער רב, ער האט זיך געהאלטן, אבער ער האט נישט געהאט דעם כח אויף די שטאט.

א' הנזכרים: דער רבי דער ברך משה ז"ל האט נישט געהייסן נאך די קריג אז ער פארט קיין ארץ ישראל? (ע"י מזה כס' ומשה היה רועה ח"ו פרק ל"ג עמ' ש"ח)

רבינו: דער טאטע האט געמאכט די פלעגער גלייך צו קומען קיין אמעריקע, דא האט ער געהאט הרח"ה ר' יעקב יצחק צימענט ע"ה, וועלכער האט אים ערלעדיגט די שריפטן. און דורכדעם וואס ר' אלימלך טרעס ע"ה האט ארגעניזירט א רבנישע קאנווענשאן האט ער געקענט ארויסקומען קיין אמעריקע אלס א געלאדענטער דעלעגאט, אנדערש וואלט ער נישט געקענט פון דארט ארויספארן.

האדמו"ר שליט"א: אין בעלזא האט מען דאך אויך נישט געלאזט פארן קיין ארץ ישראל פאר די קריג. עס איז געווען א תלמיד ר' שמחה צימערמאן ע"ה, ער איז אריינגעגאנגען צום בעלזער רב נאך פאר די קריג פרעגן צי ער זאל פארן. האט ער אים געזאגט 'אז דו פארסט קיין ירושלים צום חוסטער רב (הגה"ק מהר"ץ דושינסקא זי"ע) קענסטו פארן'.

דברית קידש

מב"ק מרז רבינו הגה"ק שליט"א

ליל שב"ק פרשת פקודי - שקלים שנת תשס"ח לפ"ק במאנסי יע"א

ובמקום אחר אמרתי בזה כי כן הדבר גם במצות תשובה, דכתיב (דברים ל"ז) כי תשוב אל ה' בכל לבבך ובכל נפשך, דאי אמרינן דכל משמע כולו ממש, צריך שיעשה תשובה שלימה בכל לבבו ובכל נפשו והיינו תשובה מאהבה, אבל אי אמרינן דכל משמע אף כל דהוא, אם כן אף שאינו עושה תשובה בשלימות רק תשובה מיראה, הרי זה מקיים ציווי ה' כי תשוב אל ה' בכל לבבך ובכל נפשך, דכל משמע אף כל דהוא.

ובזה יש לפרש הגמרא (סוכה ג:) אמרו עליו על הלל הזקן כשהיה שמה בשמחת בית השואבה אמר אם אני כאן הכל כאן, ואם איני כאן מי כאן, ועמדו כל המפרשים להבין דברי הלל הזקן מה שדרש כן על עצמו, ולדרכינו הכוונה כי הלל היה ענוותן גדול, כמאמרם (שבת ל:) לעולם יהא אדם ענוותן כהלל, והוא דרש תועבת ה' כל גבה לב דהיינו כל דהו משמע, ואם כן לשיטתיה אף תשובה מיראה מהני, וזה שאמר אם אנכי כאן היינו מדת ענוה לדרוש דכל משמע אף כל דהו, אם כן גם תשובה כל דהו מהני, ולכן הכל כאן דמהני אף תשובה מיראה, אבל אם איני כאן, רק כל משמע כולו, אם כן מי כאן, כי מי יזכה לשוב בתשובה מאהבה וראיתי בני עליה והמה מועטים.

ועל פי זה יש לפרש מה שבידך יצחק אבינו את יעקב בנו (בראשית כ"ז) וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. וצריך ביאור מהו הדמיון לשדה דוקא. אמנם י"ל על פי מה דאיתא בזוה"ק (אמור דף ע"ב:) בראש השנה קיבל יעקב אבינו את הברכות. ולפי זה י"ל שיצחק אבינו המליץ טוב לקבל תשובת בני ישראל, וע"ד מאמרם (סנהדרין ל:) וירח את ריח בגדיו, אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו. והיינו אלו שעושים בראש השנה תשובה מיראה מפחד ואימת הדין, ולזה אמר ראה ריח בני כריח שדה"ה אשר ברכו ה', היינו כי מאחר שמתנהגים בענוה הרי כל משמע כל דהו, ואם כן גם כשמקיימים כי תשוב בכ"ל לבבך ובכ"ל נפשך אף בתשובה כל דהו מיראה, רצויה עבודתם לפני ה'. ולזה אמר כריח שדה דייקא, ופירש"י והוא מהגמרא (תענית כ"ט:) כריח שדה של תפוחים, וכתבו בתוס' יש מפרשים תפוחים, כריח אתרוגים. דמבואר בספרים אתרוג רומז למדת הענוה, כי אתר"ג ראשי תיבות (תהלים לו יב) א"ל תבואני ר"גל גאווה. ומליצה זו של יצחק אבינו מתעורר בראש השנה, שמאחר שבני ישראל מתנהגים בענוה דכל משמע כל שהוא, על כן ימדוד ה' עמהם כמדתם,

זה יתנו כל העובר הפקודים וגו', במדרש (במ"ד פ"ב ס"א) נטל הקב"ה כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד והראה לו למשה זה יתנו, בזה יתנו, וצריך ביאור. (ב) בירושלמי (שקלים פ"א ה"ג) כל העובר על הפקודים, כל דעבר בימא יתן. והוא פלאי מה שייכות מצות מחצית השקל לקריעת ים סוף.

וי"ל בהקדם מה דאיתא במס' סנהדרין (דף ע"ח.) תנו רבנן, הכוונה עשרה בני אדם בעשרה מקלות ומת בין בבית אחת בין בזה אחר זה פטורין, רבי יהודה בן בתירא אומר בזה אחר זה האחרון חייב מפני שקירב את מיתתו, אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו (ויקרא כ"ז) ואיש כי יכה כל נפש אדם, רבנן סברי כל נפש עד דאיכא כל נפש, ורבי יהודה בן בתירא סבר כל נפש כל דהוא נפש, ע"ש. נמצא מזה דיש שני פנים בפירוש תיבת כל, לרבנן הוא רק כולו משמע, ולרבי יהודה בן בתירא היינו אף כל דהוא משמע, והרמב"ם (הלכות רוצח פ"ד ה"ו) פסק כרבנן דכולן פטורין, אך כתב באור החיים הקדוש (פ' וישב) דבדיני שמים הן חייבין. ומשמע מזה דבדיני שמים כל משמע כל דהוא.

ובדרך זה מצינו פלוגתא בגמרא (סוכה ה.) בהא דכתיב (משלי ט"ז) תועבת ה' כל גבה לב, אם כל כולו משמע אבל מעט שפיר דמי, או כל כל דהוא משמע, ולא מינה ולא מקצתה. ומתאמרא בזה משמיה דהגאון הרבי ר' העשיל מקראקא זללה"ה (הובא בישיבת משה פ' וישב) בביאור מאמרם (עין תענית ח.) כל המתנאה מרבה חימה, דהנה כתיב (תהלים ע"ח ל"ח) ולא יעיר כל חמתו, ופירשו במדרש (ילקוט תהלים ע"ח) כל חמתו אינו מעיר, אבל מעיר הוא מקצת חמתו. ואם כן המתנאה שמתנהג עצמו בגאות קצת, משום דמה דכתיב תועבת ה' כל גבה לב משמע רק כולו אבל מקצת שרי, ממילא מרבה חימה, דלפי פירושו גם ולא יעיר כל חמתו רק כולו משמע, עכ"ד.

ובדרך זה ביאר החיד"א בראש דוד (פ' נצבים) הא דכתיב (דברים י"ג) ולעבדו בכל לבבכם, ודרשו חז"ל (תענית ב.) איזה עבודה שבלב זו תפלה. דאי אמרינן כל משמע כל שהוא, הרי יצא במה שקיים ולעבדו בכ"ל לבבכם אף כל שהוא כוונת הלב, אבל אם יש לו לאדם מעט גאווה אם כן סובר תועבת ה' כל גבה לב דוקא הכל, ואם כן פורתא שרי, ולפי זה גם ולעבדו בכל לבבכם היינו כל לבו בלי תערוכות כלל ועיקר, ואם כן אבדה תקותו ואינה נשמעת תפלתו, דבכל לבבכם כתיב ובעי כל לבו, עכ"ד.

והנה כתב בספר פני יצחק (לשבת זכור דרוש ג) בביאור הגמרא במס' גיטין (דף נח.) מעשה ברבי יהושע בן חנניה שהלך לדרך גדול שבדומי, אמרו לו תינוק אחד יש בבית האסורים, יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים, הלך ועמד על פתח בית האסורים, אמר מי נתן למשיסה ליעקב וישראל לבוזים (ישעיה נב כד), ענה אותו תינוק ואמר, הלא ה' זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלך ולא שמעו בתורתו. ביאור הענין כי רבי יהושע בן חנניה רצה לבחון התינוק אם יש בו ריח תורה, ונכנס רבי יהושע בן חנניה בחקירה זו, דמאחר דקי"ל כרבנן דרבי יהודה בן בתירה הכוהו עשרה בני אדם כולן פטורין, אם כן מאיזה טעם נתחייבו ישראל בחורבן בית המקדש ובגלות, כיון דכולם חטאו בבית אחת או בזה אחר זה כולם פטורין, ואם כן מי נתן למשיסה יעקב וגו', לזה השיבו אותו תינוק דאין זה אלא בדיני אדם אבל בדיני שמים חייבים, וזה שאמר הלא ה', כלומר דדין זה הוא דיני שמים, זו חטאנו לו, לו דייקא, לא אבו בדרכיו הלך ולא שמעו בתורתו, בדרכי"ו ובתורת"ו דייקא, דבשמים ממעל פסקו הלכה כרבי יהודה בן בתירה דכל משמע כל דהו, והם לא חשו לדיני שמים ולזה נתחייבו, עכ"ל.

ובדרך זה יל"פ הגמרא (זיבא פ.) גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, פי' כי אף אם לא יזכו בני ישראל לעשות תשובה אלא מיראה, מכל מקום כיון שהתשובה מגעת עד כסא הכבוד, ובדיני שמים נקטינן דכל משמע כל דהוא, על כן גם כי תשוב אל ה' בכל לבבך ובכל נפשך סגי בכל שהוא, ויתרצה ה' גם בתשובה מיראה לקבלו ברחמים וברצון.

ובזה יתבאר מה שנתקשה משה במחצית השקל, כי נתקשה לו איך צוה ה' שיתנו מחצית השקל הרומז לתשובה מיראה כדי שלא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, הא להלכה קי"ל כרבנן דכל היינו כולו ממש, ואם כן לא יועיל עבודת ה' מיראה דהוי רק מקצתו, לזה נטל הקב"ה כמין מטבע של אש, וביאר כ"ק אמו"ר זללה"ה בברך משה (פ' תשא עמוד רמב) שהוא רמז על חורבן בית המקדש, כאמרינו בתפילת נחם כי אתה ה' באש הצתה, עכ"ל. והיינו כי הסיבה שהבית המקדש שרופה באש הגם שחטאו כולם כאחת, הוא משום שהקב"ה פוסק הלכה כרבי יהודה בן בתירה דכל היינו כל דהו, ולסיבה זו הראה לו המטבע מתחת כסא הכבוד, להורות דגדולה תשובה שמגעת עד כס"א הכבוד, בשביל שהקב"ה פוסק להלכה דכל היינו כל דהו, ואמר לו כזה יתנו, דאף עבודת ה' מיראה רצויה לפני ה'.

ויש לפרש בזה מה שנאמר בפרשתא דיומא (פ' פקודי) אלה פקודי המשכן משכן העדות, ופירש"י המשכן משכן שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עונותיהן של ישראל. וצ"ב למה רמז בזה הכתוב דוקא בעת פקידת המשכן. אמנם לפי האמור י"ל דהנה בפקידת המשכן נמנו גם נדבת הכסף ומחצית השקל המורה דסגי בתשובה מיראה, משום

ואף בתשובה מיראה יחשב להם כאלו שבו בכל לב ובכל נפש, וזדונות יעשו להם כזכיות.

ובזה יש לבאר דברי הפייטן (זמירות ליום שב"ק) צמאה נפשי אל ה' ימלא שובע אסמי אל ההרים אשא עיני כהלל ולא כשמאי, פי' צמאה נפשי אל ה', שנפש הישראלי משתוקקת אל ה' לקיים כי תשוב בכל לבבך ובכל נפשך, אבל יש שאינו במדריגה גבוהה, רק שמתכוון גם ימלא שובע אסמי, לזכות לשכר טוב בעולם הזה ולעולם הבא, עם כל זה אל ההרי"ם אשא עיני, על דרך שדרשו (ב"ר פס"ח ס"ב) אל תקרי ההרים אלא ההורים, היינו המליצה ישרה של יצחק אבינו ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', ועל כן כהלל ולא כשמאי, אנוקט במדת הלל שהיה ענוותן כמדתו של הלל, ובוה יתעורר המליצה ישרה דגם בעבודת ה' מיראה תהא רצויה עבודתנו לפני ה'.

והנה כתב האלגאזי בשארית יעקב (פ' בלק) בביאור מאמרם ז"ל (סוטה יא.) הבה נתחכמה לו, בואו ונתחכם למושיען של ישראל לדונם במים שכבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם שנאמר (ישעיה נד ט) כי מי נח זאת לי וגו', והן אינן יודעין שעל כל העולם כולו אינו מביא, אבל על אומה אחת הוא מביא, אי נמי הוא אינו מביא אבל הן באין ונופלין בתוכו, וכן הוא אומר (שמות יד כז) ומצרים נסים לקראתו. דהנה בשבועת המבול כתיב (בראשית ט יא) ולא יכרת כל בשר, ואי אמרינן דכל משמע כולו ממש, אם כן דוקא על כל העולם כולו אינו מביא, אבל על אומה אחת מביא, אבל הלישנא בתרא ס"ל דכל משמע אף כל דהוא, ועל כן הוא אינו מביא אף על אומה אחת, אבל הן באין ונופלין בתוכו, עכ"ל. ואם כן מקריעת ים סוף, שנידונו המצריים במים ומכל מקום אף שהיו אומה אחת לא הביא הקב"ה מבול עליהם רק הם מעצמם באו ונפלו במים, מזה מוכח דס"ל להקב"ה דכל משמע כל דהוא, וכמו בדיני שמים נקטינן דכל משמע כל דהוא.

ובדרך זה יש ליתן טעם על מה שצוה ה' ליתן מחצית השקל לכפר על נפשותיכם, הלא מן הראוי היה שהתשובה יהיה בשלימות ויתנו שקל שלם. אכן י"ל כי בא להורות דהשי"ת מקבל תשובתם של בני ישראל אף אם הוא מיראה ואינו בשלימות, וכל משמע כל דהו, ואף שהתשובה שהיה עם השקלים היה מחמת יראת העונש, ככתוב ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, עם כל זה חשובה לפני הקב"ה, ולזה צוה ליתן מחצית השקל דייקא, להורות שהשי"ת מקבל גם תשובה שאינו בשלימות גמור.

ובזה יתבאר דברי הירושלמי כל העובר על הפקודים, כל דעבר בימא יתן, דממה שבאו המצריים ונפלו לתוך הים ולא הביא הקב"ה מבול על אומה אחת בלבד, מזה ראייה דכל היינו כל דהוא במשמע, ועל כן אף תשובה כל דהו רצויה לפני ה', ועל כן יתן תרומת ה' מחצית השקל להורות דגם מקצת תשובה חשובה לפני הבורא יתברך.

אלא גר, כלומר שאחז במדת הענוה, והיינו משום דכל משמע כל דהו, ואם כן נתקיים בי וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה גם באמירה בעלמא, ומכאן זה יהיה לי שור וחמור, ואם כן כולו מתת אלקים הוא ואי אפשר לך לקחת ממני.

ועב"פ ממצות מחצית השקל אנו למדים דהקב"ה פוסק הלכתא דכל היינו אף כל דהוא, ועל כן כל פעולה קטנה ותנועה קלה שהאדם עושה כדי להתקרב אל ה' חשוב מאד, כי תשוב אל ה' בכל לבבך ובכל נפשך, ומתקבלת לרצון לפני ה', ובעמדינו בפרשת שקלים, הנה בזמן שביהמ"ק היה קיים זכינו לקיים המצוה כפשוטו וכמשמעו בהבאת פרשת שקלים לצורך הקרבנות, אבל עתה הוא ע"ד ונשלמה פרים שפתינו, וכמו שכתב בבני יששכר (אדר פאמר ב אות יז) בפסוק והיה לבני ישראל לזכרון לפני ה' לכפר וגו', היינו אפילו בזמן שאינן נותנין השקלים, היינו בזמן שאין בית המקדש קיים, עם כל זה זכרון הפרשה כמו פיהם הוא מכפר בעדם, עכ"ל. והרי ממצות מחצית השקל אנו למדים דכל היינו אף כל דהו, ובכן גם באמירה בעלמא סגי, וזכרון דברים תהא סליחתנו לזכות על ידי קריאת הפרשה לכופר נפש, ונוכה לנשיאות ראש לישועה שלימה ואמיתית בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

דהתשובה מגעת עד כסא הכבוד והקב"ה פוסק דכל היינו אף כל דהוא, ומה מובן הטעם מה שנתמשכן המקדש בשני חורבניו על עוונותיהן של ישראל, כי הלא ה' זו חטאנו ל"ו, דפוסק כרבי יהודה בן בתירא דכולן חייבין.

והנה כתב א"ז זללה"ה בקדושת יו"ט (פ' חקת) על מאמרם ז"ל (ספרי פ' דהא) יכול יהא יושב ובטל תלמוד לומר (דברים טו יח) וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה. מדקאמר תעשה משמע דמן הצורך לאיזה עשייה דוקא, אבל בלא עשייה אין הברכה בא מעצמו, ויש לחלק שהדבר תלוי בפלוגתא אי כל משמע כל דהוא או משמע כולו ממש, דאי אמרינן כל משמע כולו, צריך לעשות הרבה טעדי וכל מה שבידו בעד פרנסתו, ואי אמרינן כל משמע כל דהוא, לא תצטרך לשום פעולת מעשי וטירחות ויגיעות, ורק בדיבור בעלמא יפעול זה, עי"ש בדבריו כי נעמו. ובזה יש לפרש מה ששלח יעקב אבינו אל עשו לאמר (בראשית לב ה) עם לבן גרתי ואחר עד עתה, ויהי לי שור וחמור, ופירש"י עם לבן גרתי לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר. ביאור הענין, כי יעקב התיירא שמא יאמר עשו כי כחו ועוצם ידו של יעקב עשה לו את החיל הזה, ועל כן יצא במלחמה כנגדו למען יקח ממנו את כל הרכוש, לזה שלח לו יעקב לאמר לא נעשיתי שר וחשוב

מוצש"ק פרשת פקודי שנת תשס"ה לפ"ק אצל כינוס אנ"ש במאנסי יע"א

וירושלים תתן קולה, ירושלים וויינט אז עם ווערן נעבעך געהרגעט אידישע בחורים, ירושלים איז לבא דעלמא, אז דאס הארץ וויינט וויינט דאס גאנצע קערפער מיט, אז ירושלים וויינט וויינט כלל ישראל מיט אויף אזא ביטערע אומגליק וואס האט פאסירט.

נישטא קיין ווערטער צו זאגן, די אומגליקליכע עלטערן, וואס אזוי פלוצלינג האט אזוי פאסירט אזא אומגליק אין שטוב, נאר דער איין איינציגער באשעפער קען מנחם זיין די אידן.

חויץ מזה איז דאך נעבעך דא די וואס זענען פארוואונדעט, זיי זענען נעבעך געשאסן געווארן און זיי זענען נאך אין די שפיטעלער אין א שווערע מצב, השי"ת זאל זיך מרחם זיין און שיקן א רפואה שלימה פאר די.

אין אזא צייט שטיי מיר דא און מען בעט דעם הייליגן באשעפער, שומר ישראל שמור שארית ישראל, ער זאל אפהיטן אלע אידישע קינדער מכל צרה וצוקה, ווי אידן געפונען זיך נאר, בכל העולם כולו, און אין ירושלים עיה"ק בפרט, ולא ישמע עוד שוד ושבר בבתי ישראל, ששון ושמחה ישיגו ונס יגון ואנחה, ס'הייבט זיך אן יעצט חודש אדר, ס'זאל זיין משנכנס אדר מרבין בשמחה, מען זאל מרבה זיין בשמחה אין אידישע הייזער.

...אלה פקודי המשכן משכן העדות, זאגט רש"י שנתמשכן בעוונותיהם של ישראל, ש'שטייט אין איכה (א טו) קרא עלי מועד לשבור בחורי, ש'שטייט אין מדרש אויף דעם פסוק מצינו שסילוקן של בחורים איז קשה בחורבן ביהמ"ק, אז בחורים שטארבן איז דאס קשה פאר הקב"ה אזוי ווי חורבן ביהמ"ק.

ס'פאסירט א אומגליק, ס'גייט נעבעך אוועק א בחור, ער ווערט נישט געזונט, אוודאי איז עס א גרויסע צער א גרויסע אומגליק, עלטערן פארלירן א קינד, פאר הקב"ה איז עס קשה כשריפת בית אלקינו, דאס איז ווען ס'פאסירט מיט איין בחור.

ווען ל"ע ס'פאסירט א אומגליק, אז ס'קומען אריין רוצחים אין א ישיבה ווי בחורים לערנען, אפילו ס'איז א מאדערנע ישיבה, אבער ס'איז א ישיבה ווי בחורים זענען געזעסן און געלערנט, קומען אריין רוצחים און שיסן נעבעך אויס, הרגנען אויס באופן אכזרי מאד, א מספר פון בחורי ישראל, דאס איז קשה פאר הקב"ה כשריפת בית אלקינו.

דאס הארץ פון כלל ישראל איז צובראכן אויף שברי שברים פון אזא ביטערן אומגליק וואס האט פאסירט מיט א פאר טאג צוריק אין ירושלים עיה"ק, ציון במר תבכה

יום ב' ויקרא תשס"ח לפ"ק אצל מעמד קביעות בית דין בקרית יואל יע"א

פון די משפחות, זייער פערזענליכער צער פארשטייט יעדער איינער, בעסער געזאגט מען פארשטייט נישט, און מען זאל נישט פארשטיין, ס'איז געוואלדיג, אים ונורא, און אזוי איז דער צער פון די גאנצע שטאט ירושלים, ירושלים עיה"ק לעבט מיט א אימה ופחד, מען ווייסט נישט חלילה מה יולד יום, אלפים ורבבות אידישע קינדער גייען יעדן טאג אין ביהמ"ד אריין, יעדער איז אויסגעשטעלט צו א סכנה, ס'כאפט אן א אימה און א פחד, כיון שניתנה רשות למושחית, דארף מען נישט זאגן, ס'איז נישט קיין חילוק צו ס'איז א ליטווישע ישיבה צו א ציוניסטישע ישיבה צו א קנאות'דיגע ישיבה, צו הערשט באמת א געוואלדיגע דערדריקעניש אין ארץ ישראל, מען זיצט דא און מען פארשטייט נישט ווי אזוי א שטאט זעט אויס נאך אזא מעשה, די אימה און די פחד איז אין לשער.

א"ך האב אבער אינזין געהאט, ס'זאגט זיך ארויס ווייטאג פון יעדן איד וואס זיין הארץ ווייטאגט אויפן צער פון א צווייטן איד, אבער איך וויל ארויסברענגן די אנדערע צער, די צער פון די שכינה הקדושה פון די המחטיא את האדם וואס איז קשה יותר מן ההורגו, רש"י הק' זאגט עס, און ס'איז אמות וצדק דברי רש"י, המחטיא את האדם קשה יותר מן ההורגו, און ווי רש"י זאגט ההורגו איז בעולם הזה, און המחטיא את האדם איז בין בעולם הזה בין בעולם הבא, ס'קומט אויס, דער רעיון הציוני און די תנועת המזרחי זיי זענען די מחטיאים, מיט העברת הדת וואס איז נישט געווען מאז היתה ישראל לגוי, אוודאי אכט אידישע נפשות איז זייער אסאך, זייער אסאך, אבער הונדערטער טויזענטער אידן וואס מען האט מעביר געווען על הדת איז סאך מער, ווען מען באוויינט נפשות נרצחים בגוף, דארף מען דערמאנען די נפשות הנרצחים בגפש, די שותפים לדבר עבירה די מזרחיסטישע פארטיי, וואס דאס איז געווען דער בריק די אלע יארן פונעם פרייען ציונות צו רעליגיעזע אידן, אונז זעמיר מתפלל יעדן טאג ס'זאל מקוים ווערן וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק, מען האט געזאגט פרייטאג צו נאכטס א דרוש צו "כל" מיינט כל כולו צו "כל" מיינט מקצתו, איך מוין אז וכל קרני רשעים אגדע איז נישט כל מקצתו, נאר "כל" איז כל כולו, אלע, סיי די רוצחי הגוף און סיי די רוצחי הנפש, האף מיר ס'וועט מקוים ווערן דער פסוק וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק, און מיר וועלן זוכה זיין צו ביאת גואל צדיק ומחית עמלק במהרה בימינו אמן.

א"ן די פרשה פון עמלק איז מבואר דעם חטא פון עמלק, ווי דער מדרש זאגט מושל לאמבטי רותחת, קומט אויס עמלק אויסער וואס ער האט געטשעפעט אידן האט ער נאך אויפגערייצט אנדערע אויך צו טשעפענען אידן. קומט אויס אז די הריגות און רציחות פון אידישע קינדער סאך שפעטערע יארן, אלעס גייט אויפן חשבון פון עמלק, ראשיית גוים עמלק, דאס איז רציחת הגוף פון עמלק.

ווידער טרעפט מען ביי עמלק אשר קרד בדרך, אשר קרד זאגט דער מדרש אשר טמוא, עמלק האט מוטמא געווען אידישע קינדער, עמלק איז נישט געווען בלויז רציחת הגוף, עמלק איז אויך געווען רציחת הנפש, טרעפט מען ביי עמלק צוויי חלקים, רציחת הגוף און רציחת הנפש.

רש"י אין פרשת כי תצא זאגט המחטיא את האדם קשה יותר מן ההורגו, און ס'קומט אויס לויט די רש"י אז די רציחת הנפש פון עמלק איז נאך ארגער ווי די רציחת הגוף.

א"ך וויל ארויסברענגן די ווערטער, ס'איז אויסגעקומען צו רעדן מוצאי שבת, כ'האב מיך מתבונן געווען, במקום שאמרו להאריך אי אתה רשאי לקצר, און אפשר האב איך מקצר געווען, פיל איך צו נעמען דא די געלעגנהייט אין משלים זיין דאס ענין אביסל מער.

ס'ווייסט יעדער איינער וואס ס'האט פאסירט אין ארץ ישראל ענדע יענע וואך, ראש חודש אדר, אין ירושלים עיה"ק. ס'איז אריינגעקומען א רוצח אין א מקום תורה און ל"ע אויסגעשאסן, נעבעך גע'הרג'עט אכט אידישע בחורים וואס זענען געזעסן און געלערנט, ס'האט נישט פאסירט אין - ווי אזוי מען רופט עס - די התנחלות זידלונגען, ווי ס'איז א מקום סכנה, מען ווייסט מען גייט אריין און מען איז זיך מפקיר אריינצוגיין אין א מקום סכנה, אדער אין אנדערע מקומות מסוכנים וואס ס'איז דא אין ארץ ישראל, וואס ס'איז ליידער דא אסאך וואס גייען אהין, ס'האט פאסירט תוך תוכיות אין די שטאט ירושלים, ווי גאס נאך גאס - ווי אין יעדע אידישע געגנט - איז דא בתי מדרשות ישיבות תלמוד תורות בית חינוך לבנות, ס'כאפט אן א אימה און א פחד, די אלע מקומות התורה איז די טיר אפן און פריי אריינצוגיין, אזוי ווי איבעראל, וואס ס'קען פאסירן השם ירחם.

די מקום איז א ישיבה וואס ס'באלאנגט צו די מזרחי פארטיי, אזוי איז דער מציאות, פונקט אזוי האט דאס געקענט פאסירן צו א אנדערע ישיבה צו א אנדערע תלמוד תורה אדער א אנדערע בית חינוך, די צער פון די עלטערן

קדרן עזרניסוואס "ברך משה" דהסידרי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקדוש מ"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעוועכי"א

קרית יואל – בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעמו"מ

קרן
"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי ווידעבערגער ז"ל
נלב"ע ח' כסלו תשנ"ב
☆☆☆

קרן
"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב אייזנבערגער ז"ל
נלב"ע פ"ו אייר תשנ"ז
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל ג' כ"ז סיון תשנ"ה
ואמו מרת דגה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

קרן
"חסדי שמואל וחנה"

ע"ש
ר' שמואל זאב לעווין ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלב"ע ג' תשרי תשנ"ה
והו' מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלב"ע י"ב חשוון תשנ"ז
☆☆☆

קרן
"אנש"י ח"י"

ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמי ז"ל
נלב"ע ז' שבט תשנ"ג
והו' מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
נלב"ע ב' אלול תשנ"ג
☆☆☆

קרן
"צב"א מרו"ם"

ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלב"ע ד' אלול תשנ"ט
והו' מרת בריינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

קרן
"אפריון נחמי לר' שמעון"

ע"ש ר' שמעון דאקאלי ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלב"ע ז' מנחם אב תשנ"ה
☆☆☆

קרן
"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי איתמר מנחם ז"ל
נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרה"ח אהרן דוד גרין שליט"א

להכנס בנו הב' יואל צבי הי"ו לעול התורה והמצוות

הר"ר אהרן נפתלי ענגעל הי"ו

ולאביו הרה"ח ר' משה יוסף ענגעל שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' חיים עקיבא ווייסהויז שליט"א

להולדת בנו – נכדם השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר ברוך צבי ווידער הי"ו

ולאביו הרה"ח ר' יצחק חיים ווידער שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' משה צבי כהן שליט"א

להולדת בתו – נכדתם קידושא רבא בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר יואל היימליך הי"ו

ולאביו הרה"ח ר' ישראל יצחק היימליך שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' משה מילער שליט"א

ולזקינו הרה"ח ר' ישראל יעקב שפילמאן שליט"א

להולדת בתו – נכדתם קידושא רבא בבית מדרשינו בשיכון

קרן
"נפש חיה"

ע"ש הרבנית הצדיקת
מרת ח' מייזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ל
נלב"ע ח' שבט תשנ"ג
☆☆☆

קרן
"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

קרן
"תהלה לדוד"

ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משולם ז"ל
נלב"ע י"א תשרי תשנ"ה
☆☆☆

קרן
"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלב"ע פ"ו חשוון תשנ"ז
☆☆☆

קרן
"ציון לנפש חיה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלב"ע מ' שבט תשנ"ג
והו' מרת חיה ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

קרן
"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ז
והו' מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שטערן
נלב"ע ה' מנחם תשנ"א
☆☆☆

קרן
"ממכון שבתו
השגחה"